

Fyrbäckens

JULNUMMER

N:R 10 1945 PRIS 20 ÖRE

1945

Vanvördigt

Detta är en smula vanvördigt. Alldeles säkert! Men vi rår en smula för det själv. Vi bad nämligen ledarskribenten skriva något jul — — — ja, något som passar just till julen. Ni vet något om barnens högtid, julens betydelse, om stjärnan i Betlehem, som lyser och värmer eller något sådant — spis kanske, andlig och lekamlig spis under julen, t. ex. Varför inte? Något som passar Ni vet. Det är nämligen viktigt att göra sådant som passar. Helst bör man vara säker på att någon annan har gjort samma sak ett par gånger förut innan man ger sig på det. Så att man kan vara säker på att kritiken inte säger någonting. Ja, just det inte säger någonting alls. Det är finessen. Något sådant bad vi alltså ledarskribenten göra. En riktig julledare. Men si, då for Per spelman i honom och viskade i hans öra — förmodar vi — något sådant som att »passa nu på — han har ju själv bett Dig skriva — då kan han inte gärna komma och säga sedan att det inte passar i den här tidningen eller något i den stilen». Och det gjorde ledarskribenten och vi måste naturligtvis ta in denna julledare. Från nyåret 1946 är en ny ledarskribent anställd i Fyrbåken. Här kommer den. Julledaren.

Lekamlig spis? Ja det skall jag tala om. Den är behaglig för kroppen och bekväm för själen. Den gör oss feta, präktiga, glada och vänliga så länge det inte är förenat med besvär. Besvär skall man överhuvud taget akta sig för. Inte bör man tänka heller. Man mår gott och det bör

BARNENS HÖGTID

man absolut inte ändra på genom något så tillkrånglat som tankeverksamhet. Tänk inte. Tänk absolut ingenting. Några miljoner människor krålar, kryper, vändas och fryser i plåtskjul och jordkolor denna jul. Tänk inte på det. Det mår inte matsmältningen bra av. Tänk inte, då kan det hända att ni gör något också och det är ännu mer besvärligt. Stoppa feta skinkbitar in i ansiktet. Fyll buken med saftiga apelsiner, söta russin, knäck nötter och lek filipin, men tänk inte. Tänk framför allt inte på att det finns några stycken kanske några hundra, några tusen, en och annan påstår miljoner som svälter. Vad angår det er. Nej, vräk er i ert överflöd. Ät, ät, ät! Lekamlig spis är detta vi pratar om. Den är påtaglig, den mår man gott av. Det är sylta, julkorv, skinka, russin, apelsiner, äpplen, det

är allt möjligt. Stoppa i er bara. På tal om spis; välj lekamlig!

Andlig . . . Tyvärr måste vi väl även tala om något så tråkigt i denna glada ledare. Det är ohyggligt. Man måste arbeta med hjärnan då. Ja, faktiskt. Allt i huvudet man bör arbeta med det är munnen. Det räcker länge. Jag skall tala om hur det kan gå om man ens börjar fundera på andlig spis. Läs och tag varning. En och annan snedvriden och urspårad person har givit anvisningar på vad som lämpligen kan nyttjas till denna otäcka sysselsättning. Bl. a. musik, och det inte sådana här förnämliga saker som Olle Johnys paradmarsch eller Samling vid pumpen. Nej då, visst inte, det är låtar författade av figurer som lystrat till underliga ljudfenomen som Beethoven, Schubert och allt möjligt annat. Dessa

Forts. på sista sidan.

Fyrbåken

Organ för
Medelpads distrikt
av I. O. G. T.

Red. och ansv. utgivare:

H. Norling, Kyrkogatan 24,
Sundsvall.

Prenumerationspris 2 kr.
Postgirokonto 77 15.

Nya Samhällets Bok- & Accidenstryckeri
Sundsvall 1945 9299

Broder

BERNHARDUS BRÄDSPEL

Tore Hallén har under hösten medarbetat i Fyrbåken som litteraturrecensent. Här presenterar han en rolig novell om Bernhardus brädspel, vilken bör intressera var och en.

Broder Bernhardus vändades; det var så mycket han skulle göra och så litet han ville göra, d. v. s. han ville nog göra en hel del, å ja, han hade sina hemligheter, men det här var inte i hans smak. Dessutom hade det börjat bli så kallt nu i cellen så här fram mot jul, och hur Bernhardus än förfor, hur han än beckade igen

springorna kring hornrutan, hur mycket halm han än bar in att stoppa fötterna i på det kalla stengolvet, så kunde han inte stänga ute kylan. Den kom som skickad av djävulen för att förstöra hans arbetslust. Den envisa kyla!

Bernhardus svepte kåpan tätare omkring sig så att hans gröngulgrå hårkrans, som lånat sin färg av stenväggarna i cellen, föll ner över det grova tyget, och så stirrade han på sitt arbete, ofullbordat ännu, på färgmuggarna och på penslarna. Bernhardus hade just i dag fått en reprimand av priorn för att arbetet gick långsamt. Mariabilden skulle vara färdig till jul, det var så bestämt, den skulle hänga på ena kortväggen i stora samlingssalen, där man just blivit färdig med väggputsningen; de kritade ytorna lyste vitare än på tio år och mitt i detta vita skulle jungfru Maria placeras med guldgul gloria, blek kind med en tår

mitt på, som var nästan fullkomligt omöjligt att få till, och med Betlehems stjärna snett ovanför, i det blå fältet, som var himmelen och oändligheten. Bernhardus fick inte gulfärgen att sitta på glorian, den såg avgnagd ut som av råttor, ty färgen lossnade så fort den torkat, och... ja, så var det den där tåren.

Bernhardus blickar sneddade över kanten på tavlan och kröp in under sängen i borte delen av cellen. Han satt och skruvade sig en stund, så steg han upp från bordet och gick bort till sängen, lade sig framstupa

AV

Tore Hallén

och rotade en god stund på golvet under bädden, medan en halmtuss vippade på hälen och dolde ett stort hål på strumpan, som han länge övervägt att laga.

Steg hördes i gången utanför dörren och Bernhardus hoppade för-

HAMMARFORSENS KRAFTVERK

Använd den elektriska energien för ökad trevnad i hem och hushåll

skräckt till. Han sköt hastigt tillbaka allt han dragit fram från gömstället och smög fram till dörren och lyssnade. Stegen dog bort och allt blev tyst. Bernhardus uppskrämda fågelögon lugnade sig en smula; men nu hade det blivit mörkt och han måste tända ljus. Han fortsatte rotandet under bädden, och till sist fick han fram en stor fyrkantig tingest, inlindad i ett tygstycke. Bernhardus ögon blänkta lyckliga i vaxljusets sken, han vecklade hastigt av tyget och ställde varsamt en låda på bordet. Han gned händerna ett tag, såg sig hastigt omkring och lyste sedan med ljuset i vrårna, som om han anat spöken eller gravplundrare, gled med fingrarna över lådans lock, följde med pekfingernageln en blå slinga i det omsorgsfullt skurna och sedan målade mönstret och lyfte slutligen av locket.

— Sancta mater Dei, måtte alla brickor finnas! viskade han innerligt och gjorde en skyddande rörelse med armen över lådan som för att hindra någon möjligen närvarande från att stjäla brickorna i sista stund.

Det var ett mycket vackert brädspel Bernhardus slöjdat till under de mörka höstkvällarna. Det fanns särskilda fack för brickorna, och där låg de i prydliga travar, femton runda och femton fyrkantiga, men det var inga vanliga brädspelsbrickor, de var inte av trä utan av ben och prydda med de finaste figurer Bernhardus kunnat tänka ut. Nu var hans erfarenhetskrets ganska liten och när han skulle skära ut en figur antog den genast dragen av ett hel-

gon, av ett krucifix, av en femuddig stjärna eller av de tre vise männen, och allt detta återfanns också mycket riktigt på Bernhardus brädspelsbrickor. De finaste brickorna visade jungfru Maria; det fanns en fyrkantig och en rund bricka med

den heliga modern på liksom det fanns dubletter av alla de övriga figurerna, men jungfrun var vackrast: hon hade alla de underbara färger och alla de himmelska tillbehör, som egentligen bort tillkomma den stora bild för klostrets räkning, som ännu låg ofullbordad i Bernhardus cell; märkvärdigt nog hade guldet inte fastnat på glorian, men det berodde kanske på att det fäste bättre på benmaterialet. Inte ens tåren fattades; Bernhardus hade med mycken uppfinningsrikedom lyckats måla den på den bleka kinden med hjälp av en nålspets. Ja, det var ett självfullt arbete, det syntes.

Nu fattades bara en liten detalj på det sista brickparet, som visade krubban med Jesusbarnet. Bernhardus var ledsen över att han inte fått med hela krubban, och de knäböjande vise männen syntes inte alls, men dem hade han särskilt på några andra brickor. Skulle Jesusbarnet sova eller skulle det titta upp, och vilken färg skulle ögonen ha i så fall? Bernhardus rannsakade sitt minne men kunde inte komma ihåg några

IMATVÄTT är överlägsen vanlig kemisk tvätt på samma sätt som tvätt är överlägsen tvätt med bara vatten.

Imatvätt fås endast hos

Elyrén's **Imatvätten** Kyrkogatan 30
Telefon 1770

Foto *
ENGSTRÖM

Porträtt &
Serie-ateljé

Innehavare:

ALBERT ENGSTRÖM

Hedniska kvarlevor vid julfirandet

I hela den kristna världen och särskilt i de germanska länderna har julen blivit den mest populära bland alla kristliga fester. Julfirandet och kristendomen syns höra ihop. Till jul brukar kyrkorna vara mera fullsatta än vid något annat tillfälle under året. T. o. m. folk som eljest bara har en mycket lös kontakt med kyrkan minns då att de tillhör någon kristlig församling.

Men likväl. Trots denna starka popularitet, som julen åtnjuter, är det en fest som relativt sent övertogs av kyrkan. Kyrkofadern Clemens Alexandrinus, som dog ungefär 215 år efter Kristi födelse, omtalade ironiskt att det fanns män, som var så förvetna att de inte bara påstod att de kände Kristi födelseår utan även hans födelsedag. Han tillade att somliga förlade den till den 20 maj och andra till den 20 april. Under

denna tid förkastade kyrkan allt födelsedagsfirande såsom hedniskt. Origines i mitten av 200-talet säger att de kristna firar den dag, då ett trosvitne ingått i det evigt livet, som hans födelsedag. Det var inte Kristi födelsedag utan den dag, då han korsfästes, som var den gamla kristna kyrkans egentliga högtidsdag.

I början på 300-talet hade kristendomen vunnit så pass stort inflytande att den blivit en makt, som man måste räkna med. En romersk general och kronpretendent, Konstantin, höll det därför för opportunt att bekänna sig till kristendomen för att vinna de kristna för sin sak. Då han år 312 segrade över sin rival Maxentius blev kristendomen tolererad, och inom relativt kort tid blev kristendomen den av staten omhuldade religionen. Denna kristna seger medförde att stora massor omvände sig.

detaljer i detta avseende; till sist beslöt han sig för att låta barnet sova. Så kunde man föreställa sig att bilden visade krubban ögonblicket innan de vise männen kom med sina skänker. När Bernhardus var färdig med sitt arbete, som kylan inte påverkat, hade tiden lidit. Han hade glömt att vända på timglasets och visste inte, vilken timme det kunde vara, men ännu borde det vara god tid till vespern.

Bernhardus lade ut brickorna på botten av lådan, där spelfältet var markerat, och flyttade brickorna på försök. Men han hade ingen motspelare och det kunde inte bli någon spänning i spelet på det här viset. Han hade en god vän bland munkarna, Olavus, som var lika passionerad brädspelsälskare som han, och de båda hade listat sig till många underbara stunder i Olavus portvaktskrypin, där de suttit lutade över ett gammalt illa medfaret brädspel, som Olavus en gång för flera år sedan fått i tillfälligt förvar av en kringresande lekare. De brukade ha spelet dolt bakom ett par lösa stenar i portvaktsrummet, och ingen misstänkte något. Nu kände Bernhardus att han nödvändigtvis måste träffa Olavus och inviga sitt nya spel. Det klack till i honom av plötslig förvåntan, när han tänkte på vilka ögon Olavus skulle göra, när han fick se det fina arbetet; det ögonblicket kunde han inte vänta längre på. Bernhardus spensliga lilla varelse krummade sig av idel förtjusning och han förde samman händerna som till applåd, men det stannade

vid en tyst men uttrycksfull gnidning.

En kort stund senare smög Bernhardus genom korridoren med lådan, inlindad i skycket, tätt tryckt till kroppen, och hans ögon spejade som på en gråsparv; när han passerade stora samlingsalen, måste han göra korstecknet framför bilden av frälsaren med de brinnande vaxljusen och höll på att tappa sin dyrbara börda; det blev bara ett halvt korstecken, och säker på att få det himmelska straffet härför och bli upptäckt förlorade han fattningen och försiktigheten, störtade huvudstupa ut genom porten, blev rädd för den skugga han kastade på sandplanen i månskenet och snubblade in till portvakten, halvdöd av ångest.

— Heliga Guds moder, hur är det fatt, käre broder Bernhardus? sade Olavus förskräckt och fullbordade det korstecken, som Bernhardus inte kunnat göra.

Det blev en stunds förvirrade förklaringar av Bernhardus, men så lugnade han sig så pass att han kom ihåg sitt ärende. Bernhardus upplevde ett av sitt livs stoltaste ögonblick, när han såg avunden glisa i Olavus annars så fromma ansikte, vars runda form och skära utseende inte bar några spår av klosterfukt och gråstensmurar. Olavus började full av aktning för sin klosterbroders talang syna de tretio spelbrickorna, men när han såg vad figurerna föreställde, måste han ta stöd mot väggen och korsade sig flera gånger och mumlade flera böner än han gjort sen gamle priorn dog.

Forts. på sid. 24.

AV

Werner Buchheister

Denna plötsliga och starka tillströmning av nya medlemmar förde emellertid för kyrkan den olägenheten med sig att den övervägande delen av dessa nya kristna höll fast vid sina hedniska seder och bruk. Med rätt anmärker Martin P:n Nilsson att »man från denna tid kan följa, hur kyrkan, i stället för den ogenomförliga uppgiften att utrota hedniska bruk och seder, kristnar dem ge-

BILFÖRARE
som är
helnyktra
försäkra i

FÖRSÄKRINGSBOLAG FÖR HELNYKTRA
VASAGATAN 9, STOCKHOLM
bolaget som ger mycket stora förmåner

Sänd upplysning om trafikförsäkring

Namn: _____

Bostad: _____

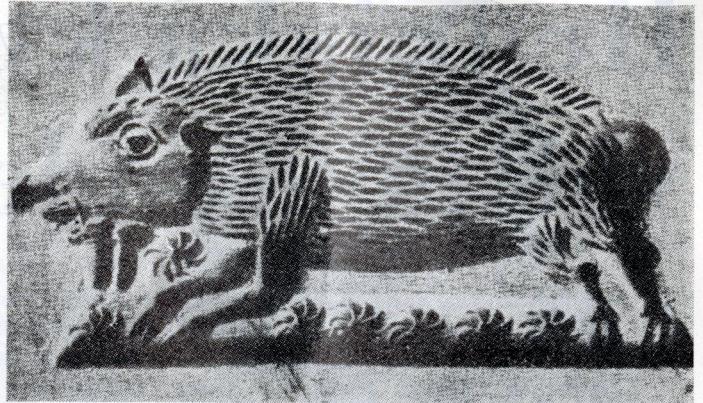
Postadr.: _____ Fyrb.

nom att stryka över dem med en rätt genomskinlig kristen fernissa. På det viset har under senantiken det ena hedniska och folkliga bruket efter det andra vandrat över i kyrkan».

Det är ingen tillfällighet att Kristi födelsedag firades i slutet av december och inte i april eller maj. I de flesta dåtida religionerna spelade soldyrkan en utomordentligt stor roll. Från Syrien fördes solreligionen till Rom, och kejsar Aurelianus, som levde ungefär 50 år före Konstantin, gjorde den till riksreligion och jämställde den med den gamla romerska religionen. Han byggde ett stort och praktfullt tempel åt SOL INVICTUS (den obesegrade solen). Även i Mithrasreligionen, som under en tid konkurrerade med kristendomen intog soldyrkan en bred plats. Vintersolståndet, som på 300-talet föll på den 25 december, betraktades som solens födelsedag. Den 25 december heter i senantika hedniska festkalendrar *natalis invicti*, den oövervinnelige solgudens födelsedag, och firades med stora fester. Det var denna fest, som övertogs av den kristna kyrkan och förvandlades till Jesu Kristi fö-

Julgalten som bakform i ovanligt reallistisk version.

delsedag. Med att överta denna fest förde man samtidigt ett dräpdrag mot en annan kvarleva ur hednatiden, den populäraste romerska festen, Saturnalierna, som firades till ära av åkerbruksguden Saturnus.

Då kristendomen segerrikt trängde fram mot norr, fann den även där en gammal hednisk fest, som firades vid tiden kring vintersolståndet. Procopius, som levde i sjätte århundradet efter Kristus, berättar om den gammalnordiska julen, att i Thule »sker en förunderlig sak alla år. Vid sommarsolståndet går solen på 40 dagar inte ner, och

tvärtom, efter sex månader, vid vintersolståndet är hon under lika många dygn icke synlig, utan natten är beständig. Då de levat 25 dagar i mörkret, pläga de efter gammalt bruk på de högsta bergen skicka spejare, vilka, så snart de från höjderna märka solen, förkunna det för de lägre ned boende, varpå dessa, glada, ehuru ännu i mörkret, göra julbud, och är detta den största högtid hos »Thuleborna».

Kristendomen har kommit några århundraden senare till Skandinavien än till västra Europa. Det är därför inte förunderligt, att gamla hedniska julse-

SVENSK
TRÄFIBERPLATTA

LÄTT, STARK
HÖGISOLERANDE

Vid byggandet av en ny bostad eller reparerandet av en gammal är den alltigenom svenska träfiberplattan ANKARBOARD lika värdefull

ANKARSVIKS EKLAMELLGOLV

lätta att lägga

- vackra mönster

Ankarsviks Ångsågs Aktiebolag, Sundsvall

Staffan stallebräng. Takmålning i Dädesjö ödekyrka, Småland.

der hållit sig längre i norr än t. ex. i Italien eller Frankrike. Naturligtvis har man glömt att dessa seder en gång för många århundraden varit hedniska.

Det finns knappast ett svenskt hus, som inte på julafton har en julbock av halm stående någonstans. Det är rysligt nog en kvarleva från den tid, då Tor dyrkades. Den danske kulturhistorikern Troels-Lund påpekar att denna julbock stundom försågs med en trähammare. Under medeltiden spelades julbocken av en maskerad man, och det spelades en lek, som har stora likheter med den gamla uppfattningen om Tors bock. Leken bestod i att en person kom in i gården utklädd till bock. Han bar ett bockhuvud på en stång och hade en fjäll omkring sig. Under avsjungande av en sång hoppade han först livligt omkring, föll därpå ned som död och blev till slut (liksom Tors bock) levande igen. I Bergen sjöngs på 1860-talet följande visa till denna lek:

Bukken op på Elias Top,
der stjal den sig en fåreflok.
Kid-Bukken min!
(Bocken: — Bää!)

Bukken op på Elias fjäll,
der faldt den ned og slog sig ihjel.
Kid-Bukken min!
(Bocken: — Bää!)

Og hvad vil du gi mig for Bukkens
skaeg?
Jeg skal gi dig en tönde äg.
Kid-Bukken min!
(Bocken: — Bää!)

De bredte på Bukken den kappe
så rød.
Og det gjorde de, for Bukken var död.

Kid-Bukken min!
(Bocken: — Bää!)

De bredte på Bukken den kappe så
hvid.
Og det gjorde de, for Bukken lå lik.
Kid-Bukken min!
(Bocken: — Bää!)

Op stander Bukken og ryster sit
skaeg,
den hoppet og sprang på femten væg.
Kid-Bukken min!

Vid den sista versen sprang bocken upp under allmänt jubel och stångade efter stora och små.

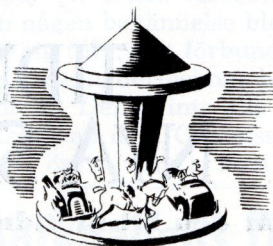
Bland julbrödet, som bakas extra till jul, finns julbock och julgalt. Både Troels-Lund och den engelske forskaren sir James G. Frazer omtalar denna skandinaviska sed. Frazer skriver i sin djup-sinniga bok »Den gyllene grenen»:

»Föreställningen om sädesanden i svingestalt är ingenstädes klarare uttryckt än i det skandinaviska bruket med julgalten. I Sverige och Danmark är det sed att till julen baka ett bröd i form av en galt. Detta kallas julgalten. Ofta begagnades därtill säden från den sista kärven. Hela julen får julgalten ligga på bordet. Ofta sparas den till säningstiden om våren, då en del därav blandas med utsädet och en del givas åt plöjaren och de hästar och oxar, som dra plojen, vilket anses medföra god skörd. I detta bruk framträder sädesanden, som tagit boning i sista kärvan, vid midvintern i form av en galt, gjord av säd . . . Tidigare offrades en verk-

Lindgrens

JÄRNHANDEL

— DIN JULHANDEL

Karusellen går!

För de yngsta har vi byggt en riktig karusell! Tag småttingarna med vid julklappsinköpen!

Namnanrop — LINDGREN'S JÄRN — Namnanrop

Som "rättare" hos Brevskolan

lig galt vid jul och efter allt att döma även en människa i egenskap av julgalt. Atminstone skulle man kunna sluta till detta av en ännu i Sverige iakttagen julsed. En man insvepes i skinn och bär ett halmknippe i munnen, så att de framstickande stråna likna betarna på en galt. Man hämtar en kniv och en gammal gumma med svärtat ansikte låtsas offra honom».

Att fläsk är särskilt omtyckt till jul är sålunda ej att förundras över. Skinkan står så gott som överallt på det svenska julbordet. I äldre tider satte man gärna ett helt svinhuvud eller till och med en hel gris på bordet. Svinhuvudet och skinkan är troligen de sista resterna av en fornnordisk offersed. Under ransoneringstiderna är det kanske många som beklagar att vi inte kan kalasa på galten Sährimners fläsk, som återupstod sedan det förtärdes.

En annan rest av ett fornnordiskt offerbruk vid jultiden var den numera försvunna seden att på Staffansdagen åderlåta hästarna. Även kappridningen eller kappkörningen hem från kyrkan på annandag jul, har försvunnit. Det antogs att den, som kom först hem, fick skörden bärgad först.

Enligt den kristliga helgonlegenden har Staffan varit stalldräng hos konung Herodes och ansågs som hästarnas skyddshelgon. Man sjöng:

Staffan var en stalleddräng.
Håll dig väl, fålen min!
Han vattnade de fålar fem.
Hjälp Gud och Sankte Staffan!

Troels-Lund antar att Sankte Staffan är den gamla nordiske fruktbarhetsguden Frej i kristlig skepnad. Den danske kulturhistorikern skriver om sedvänjorna vid Staffansdagen:

»Det är hopplöst att söka göra klart för sig, hur denna fest under sin välmakts dagar tagit sig ut i detalj. Endast så mycket tyckas vi kan skymta, att hela mängden av sedvänjor förskriver sig från en gemensam källa, en hednisk fest för arbetets, flitens, fruktbarhetens gud, Frej, åt vilken hästen var helgad. Det är högst troligt, att fesen firats icke blott genom att stiga upp tidig, förrätta stalltjänst och njuta av jordens goda gåvor, utan även genom hästkapploppning, möjligen hästkamp och väl också hästoffer samt ett gemensamt gille på det slaktade köttet».

Man kunde anföra en rad andra kvarlevor från hednatiden, som antingen lever vidare i våra julbruk eller som har funnits ännu för några generationer se-

Korrespondensinstitutet har blivit folkrörelsernas stora medhjälpare, särskilt sedan Brevskolan började utge kurser i samhälleliga problem lämpade för studiecirkel. Den som haft närmare kontakt med lokalföreningarnas arbete vet, att en tillfällig tillgång till en lämplig studieledare kan ge uppsving åt hela föreningsarbetet, där inte ens den idépolitiska debatten saknas. I och med korrespondenscirkelarnas tillkomst är man inte i lika hög grad beroende av lokala ledarkrafter. Det behövs ibland ej större initiativkraft än det som fordras för att skicka efter ett

dan. Men dessa få anförda exemplar få vara nog. De visar att hedniska bruk ännu fortlever så sent som i vår tid även om man har glömt deras ursprung.

Fil. mag. Verner Sahlström på Alsta är välkänd i godtemplarkretsar och långt utanför dessa. Inte så många vet att han även verkar som lärare hos Brevskolan. Han berättar här om denna uppgift.

prospekt. Då man bestämt sig för en viss kurs, till en början helst en på c:a tre brev, brukar arbetet fortlöpa utan större svårigheter. Som "rättare" i Brevskolan sedan mer än 13 år, vet jag, att cirkelarna ofta i all tysthet blivit spirande bildningshärdar, en hopsvetsad kamratkrets, som bildat kärnan i lokalföreningarna. Kontakten mellan lärare och elever sker per brev, ibland fortsätter den i årtal efter kursens slut. Många

Ett nytt samhälle skapas...

Efterkrigstidens nya värld skall byggas. Reformpolitiken från 30-talet återkommer, näringslivet går mot en ny blomstringstid och debatten om samhällets gestaltning går hög i landet.

Överallt — inom- som utomlands — är NYA SAMHÄLLET representerat med korrespondenter. Låt en tidning med fast förankring i skeendet informera Er om vad som händer. En tidning som intar en fast och positiv hållning till de ideella folkrörelsernas arbete är

TIDNINGEN NYA SAMHÄLLET

Låt den bli Er tidning 1946.

JUL på BARNHEMMET ...

fråga sig, om man t. ex. kan lära sig bli talare på detta sätt. Ja, om de anvisade övningarna bedrivs systematiskt inom en cirkel, går det bra. Jag erinrar mig en sådan talarcirkel, där fyra deltagare, tidigare ointresserade för offentligt uppträdande, vunno sådan färdighet, att de med framgång talade för stora åhörarskaror på skilda platser. Under flera år följde jag dem via tillsända tidningsurklipp.

I svarshäftena få eleverna ställa frågor, som dock skall beröra vederbörande kurs. Detta hindrar inte att man ibland ställs inför helt andra spörsmål. Så begagnade sig t. ex. en norrbottning av svarshäftena i föreningskunskap till att be om råd beträffande inköp av en affär samt diverse juridiska saker i en arvsvist. Det blev inget svar i de sakerna från skolan. I möteteknik är frågvisheten utbredd. Under lång tid försökte jag utan reservation bena upp propositionsordningen med de exempel som anlätades från föreningar, fullmäktige, kongresser o. dyl. och där ofta någon kursdeltagare ansett sig orättvist behandlad. Sedan det visat sig, att förutsättningarna för problemet i många fall fått en subjektiv karaktär, blev jag försiktigare. Dagligen kommer dock frågorna. Senast

för tre veckor sedan fick jag ett fall med tidningsurklipp och bilaga som visade, att t. o. m. fullmäktige i en sydsvensk stad lyckats bli så homogena att ingen kunde formulera en voteringsproposition.

Ofta hör man utomstående miss-tänka, att en stor del av cirkelarna är startade mest för att förgylla upp vederbörande förbunds årsstatistik. Sådana fall kan tänkas, men jag har den erfarenheten att »cirkelfolket» i stället anfäktas av en långtgående blygsamhet. En vinter hade jag upprepade gånger besökt en ort i Medelpad för att ha personlig kontakt med en stor cirkel. Jag försökte till synes förgäves förmå dem att fortsätta med egna cirklar, men ingen tilltrödde sig detta. Snart nog fick jag dock via Brevskolan svarshäftena från två cirklar på orten. Arbetet gick bra, men någon bekännelse blev det inte, vare sig till något förbund eller mig. Jag hade undertecknat breven med signatur. Det är inte alla som stiftat bekantskap med Gustafssons ordlista (47 öre + oms.), men den saken

spelar en underordnad roll. Huvudsaken är att man tänker igenom problemen ordentligt och formulerar svaren kort och enkelt. Brevskolan är inte särskilt angelägen om friserade åsikter eller exempel i brännbara frågor. Skolan vill tjäna svensk folkrörelse. Godtemplarna hör till de flitigaste eleverna, men godtemplararbetet vore betjänt av mångdubbelt fler cirklar.

Möbler

Mattor

Gardiner

Engelfeldts

TELEFON (växel) 55 820

Marknadens förnämsta kontorsutensilier

saluföres av NORDISKA KARTRO A.-B., Vasagatan 9, Stockholm.

Representant: Gunnar Lundvall, Box 1065, Svartvik. — Telefon 62185.

När kungen annonserade efter en fru

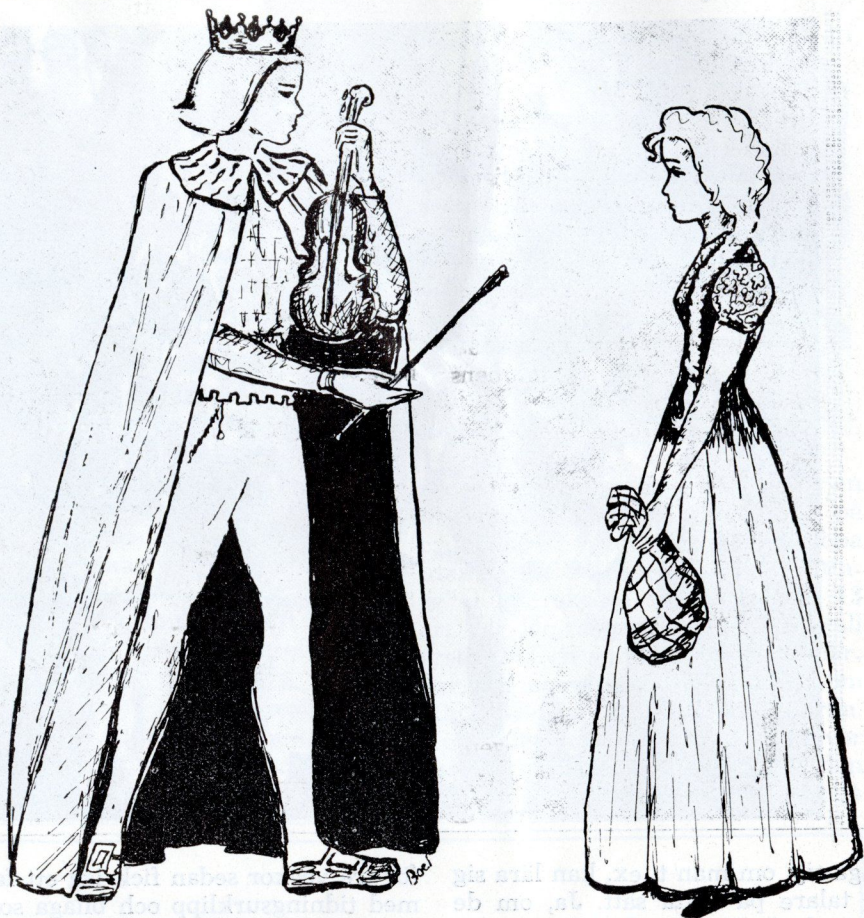
Det var en gång i världen en kung långt borta som bodde i ett slott av äkta rörstrandsporslin. Det var vitt med blå och röda rosor på och kantat med guldbårder. Hans far och mor var döda, och så hade han blivit kung fast han inte alls hade åldern inne, och ingen fru hade han.

Tyvärr var han så bildskön att alla prinsessor sprang benen av sig efter honom, och inte brydde han sig särskilt mycket om dem. Men på sin myndighetsdag d. v. s. när han fyllde 21 år, tyckte han att han måste försöka få tag i en god och ädel flicka som kunde passa till drottning. För att slippa de utländska prinsessorna, som inte talade hans eget språk något vidare, fast de alla hade fått en utmärkt kunglig uppfostran, beslöt han att ta en flicka från sitt eget land. Och en dag när han inte kunde hitta på något annat satte han sig vid skrivbordet och plitade ihop en friarannons. Så här skrev han:

»En speleman som alltid är glad men väldigt fattig, vill gifta sig med en vacker och snäll flicka med flätor. Hon skall vara duktig i matlagning och att baka kakor».

Så satte han frimärke på brevet och skickade iväg sin raskaste kurir till tidningen där annonsen skulle

stå. Det dröjde i fem dagar innan det kom något svar. För inte fanns det många flickor som ville gifta sig

med en speleman. De som ville kunde inte laga mat. Och ändå mindre baka kakor. Förresten undrade de väl om en fattig speleman nånsin skulle få ett mjölkorn och en klick smör i huset, så det räckte att baka av.

Men på femte dagen kom det i alla fall ett brev. Det var från prästens yngsta dotter som var sjuutton år och hette Elin. Hon var av den sorten som alltid längtade, och nu trodde hon att han skulle sluta längta, om hon blev gift med en speleman. Hon var vacker, hon hade en tjock, guldgul hårfläta och ett par trohjärtade blåa ögon, som alltid trodde på vad folk sade. Och nog kunde hon baka kakor och laga mat alltid, för det kunde prästflickorna på den tiden.

Hon skrev ett mycket långt brev och sa att hon hade pengar så det räckte åt båda två, och ville han ha henne, så fick han henne, om han kom och mötte henne på stora torget på lördag kväll. Ett polyfoto hade hon skickat med, och när kungen fick se bilden så sa han: »Hon eller ingen!»

LEKSAKER

kommer

även i år!!

att säljas i en speciell butik inredd i kontorslokalerna. Den öppnades den 11 december. Sorteringen är rikhaltig.

MANFAKTURBUTIKEN

har stor sortering i

HERR- och DAMKONFEKTION

Konsum Ånge m. o.

Våra butiker har god sortering av lämpliga julkappar såsom sportartiklar, husgeråd i rostfritt och emaljerat, porslin och glas, prydnadsartiklar i keramik och glas.

Kommunalt superi

En gång i tiden när det nya nykterhetspolitiska programmet antogs av landsmötet kommenterade vi i vår ringhet detta genom att sätta pekfinger på en tämmeligen undanskymd passus i punkt åtta. Där talades om att vi som satts att i möjligaste mån fullfölja och genomföra detta program skulle verka för att i samband med fester av alla de slag som kommunen anordnar av olika anledningar (det finns otroligt många anledningar) dessa göras spritfria, åtminstone vad superi på kommunens bekostnad beträffar.

Av någon outgrundlig anledning synes det som denna sed alltmer breder ut sig. Varje liten invigningsfest skall vederbörligen celebreras med en ståtlig middag med vidhånde sprit på kommunens, alltså skattebetalarnas, bekostnad. Varje liten kommitté inom det kommunala maskineriet anser ofta, åtminstone någon gång på året, att dess maktpålig-

gande arbete bör gottgöras i form av en liten spritdoftande festlighet.

Här om någonstades har alla nykterhetsvänner som är kommunalt engagerade möjligheter att verka praktiskt och här om någonsin bör seden brytas och kan den brytas. Var och en som kommer i beröring med folk ute i bygderna — och inne i sta'n — har klart för sig att nykterhetsfolket i en framstöt på detta område skulle finna stöd av många, som i annat fall kan räknas som meningsmotståndare. Många inser nämligen fullkomligt det absurda i att pengar som kommer in på skatter skall användas till att de kommunala förtroendemännen och kommunens gäster får sprit vid alla möjliga och omöjliga tillfällen och dessa som inser detta är i allmänhet också viliga att skriva under på det.

I Köping har under året en motion behandlats just i detta ämne. Den avslogs med knapp majoritet,

men av referat att döma avslogs den mest för att man drog sig för att vara den förste att ta ett sådant gruvligt steg. Här är vi emellertid förvissad om att en samlad aktion skulle kunna uppnå ett resultat. Detta är ting som i hög grad angår LSN och i lika hög grad de kommunala förtroendemännen som vi har på olika håll och gemensamt tror vi att dessa skulle kunna göra ett gott arbete.

Fram till val!

Ordenssyskon!

Under den innevarande månaden försiggår en del betydelsefulla val inom de beslutande kommunala organen. Det är av största betydelse att dessa val uppmärksammas. LSN bör av denna anledning ha sin uppmärksamhet riktad på detta förhållande och vidtaga de åtgärder som kan anses nödvändiga för att nykterhetsfolkets inflytande skall kunna ökas.

När man granskar de olika rapporterna som inkommer så finner man att nykterhetsfolkets representation ligger i underkant i nästan alla kommuner. Det mest beklagliga är att utvecklingen under de senaste åren gått i riktning mot ett alltmer minskat inflytande. Ett förhållande som vi måste vara angelägna om att ändra.

Då nu i år dessa olika val äger rum är det nödvändigt att vi alla organiserade medlemmar i olika politiska partier ser till att det föreslås och väljes helnyktra ledamöter i olika kommunala organ. LSN har till uppgift att genom sitt inflytande påverka de för de olika valen förefintliga förberedande organen, så att möjlighet beredes för nykterhetsvänliga kandidater att bli framförda från de olika partier som företrädes i de kommunala organen.

Jag uppmanar Dig till att ta upp frågan till diskussion på logen för att ge medlemmarna tillfälle att yttra sig och framföra sina synpunkter. De val som skall förrättas är så pass viktiga att det inte bör gå spårlost förbi oss. Tvärtom bör vi göra allt för att göra vårt inflytande gällande.

Vivstavarv den 7 dec. 1945.

Thure Lindh.
DLSN.

Det blev lördag kväll, och kungens kusk fick order att spanna sex vita hästar för karriolen, och köra till stora torget.

Folket i staden hurrade och skrek och alla flickor rodnade, för kungen var bildskön och de neg så knäna stötte i gatan. Men mitt på stora torget stod lilla Elin i söndagsklänningen och prästen och prästfrun var med, för var det meningen att lilla Elin skulle bli spelmansfru, så ville de ta sig en titt på den där spelmannen först, innan hon fick lov.

När alla sex hästarna stannade vid Gustav Adolfsstatyn på torget och kungen själv steg ur och gick fram till lilla Elin blev alla häpnade. Men kungen tog lilla Elin under hakan och sa: »Vad du är vacker». »Jag väntar på min spelman jag», sa Elin, »så du får allt köra vidare». »Det är jag som är spelmannen», sa kungen. Men det trodde inte prästen på, och inte prästfrun heller. »Han får allt lämna barnet ifred», sa de och bockade och neg, för det

är allt så att hon väntar på spelmannen.

Och Elins blåa ögon sa allra tydligast att han måste gå. Men då tog kungen fram sin fiol och spelade så allt folket grät, och sedan spelade han så lilla Elin måste skratta. Men hon var inte övertygad ändå. »Du är väl inte fattig heller», sa hon, »men det är min rätta spelman.» Då lade kungen bort sin fiol och sa att »fattig det är jag, för jag har ingen far och ingen mor och inga syskon och ingen hjärtevän». Det måste nu lilla Elin förstå, och så steg hon upp i karriolen med söndagsklänningen på och prästen och prästfrun på varsin sida. När de kom fram till porslinslottet gifte de sig, och prästen fick viga dem, och det tyckte han var en stor ära. Och aldrig har man sett en dukigare eller snällare eller vackrare drottning i det landet, varken förr eller senare.

Men alla prinsessorna knyckte på nacken, och alla flickorna blev avundsjuka, och sedan dess rynkar folk för det mesta **BOEL** på näsan åt friareannonser.

RUNE E. AHNSTRÖM, Ensillre

Telefon 117 a, ÅNGE.

Välorterad Speceri- och Diversehandel

ALLT FÖR JULBORDET!

Daniel Defoe och Edgar Wallace

S kall man påstå att Daniel Defoe hade någon specialitet, så måste det bli tjuvar och demimonder. Fickplockarnas och stråtrövarnas England tycks han ha studerat ingående och har onekligen uppnått en stadgad och betydande sakkunskap inom dessa yrken (som han själv benämner det på ett ställe). Vissa elaka och ofta inte tillförlitliga personer påstår även med bestämdhet att han i angränsande fack uppnått en viss färdighet. Lika vittgående synes hans insikter i demimondernas skumma kvarter och dystra gränder ha varit, men härvidlag riktas inga dunkla insinuationer mot hans person. Defoes, eller de Fou som han skrev sig till 40 års ålder, produktion överflödar också med stoff från dessa två underjordiska gebit. Eftersom hans produktion är synnerligen omfattande blir det också ett betydande utrymme som ägnats åt dessa ämnen.

Ett visst specialintresse kan göra sig gällande om man söker efter en parallell till den mångskrivande engelsmannen. Man behöver inte ens vara störande litterärt kunnig för att finna en sådan ganska snart. Närmast till hands ligger nämligen den sedan ett tiotal år tillbaka döde Edgar Wallace, Defoes sentida landsman. Likheterna är många och det kan vara ganska roande att räkna upp dem. Sedan Defoes tid har — som bekant — världen gått framåt en hel del och Wallaces banditer rör sig följaktligen med giftblandningar, elektriska strålar, dresserade reptiler och allsköns otyg — hade han fått leva några år till hade Londons undre värld även börjat syssla med tidsinställda atombomber m. fl. moderniteter — och det råder alltså en viss förvillande skillnad. Det är emellertid samma undre värld fortfarande. Största skillnaden ligger väl för övrigt i att Wallace berättar om knipsluga, ofta sympatiska övermänniskor, som sover en och en halv timme och arbetar 27 och löser problem lika smärtfritt och fingerfärdigt som Hector el Neco trollar bort resp. trollar fram kaniner. Detektiver kallas dessa fenomen. Hos Defoe däremot var lagens arm mycket skrovlig, rå och nedslående. Rättstjänare var dess representanter.

Defoes samlade skrifter är det inte så gott att hålla räkning på,

men det torde röra sig mellan 250 och 300 olika verk. Wallace torde ha kommit upp till ungefär samma siffra. Mest imponerad måste man bli av Defoe som skrev alltsammans för hand, medan Wallace i stor utsträckning utnyttjade diktafoner och ett flertal sekreterare. (Wallaces biograf och sonhustru Margaret Lane anmärker i sammanhanget att hennes store släkting var ganska

obetydlig beträffande produktionen jämfört med hans samtida följetongsförfattare i den engelska dagspressen). Defoe var sannolikt ganska enastående i detta avseende för sin samtid, även om både Steele och Addison, för att inte tala om domprosten Swift, led av en mycket imponerande skrivklåda. Kanske inte led precis.

Robinson Crusoes andlige fader gav sig i sitt skriftställarskap på de mest skilda ämnen. Essay on Projects är det mest imponerande exemplet härpå. Häri levererar han förslag till reformer för så vitt skilda ämnen som anstalter för sinnesslöa, akademier, krigsskolor, högre undervisning för flickor, konkurslagar, väghållning, bankväsen, understöds- och försäkringssällskap m. m. I sammanhanget kan även nämnas hans History of Wars of his Present Majesty Charles XII, men det bör på samma gång nämnas att han i dylika ting inte på något sätt ansåg det nödvändigt att använda sig av sanningen. Sanders of the Rivers författare var nog inte fullt lika mångsidig, men skrev dock mycket om allting mellan himmel och jord från travtips till teaterrecensioner. Bl. a. kan nämnas att han i Sydafrika, där han hamnat som soldat, debuterade med ganska undermåliga dikter.

Båda hade något för en författare säkerligen mycket trivsamt gemensamt. Båda kunde glädja sig åt att deras upplagor gick ut i jätteupplagor. Wallace räknade sina i miljoner på alla världens språk och Defoe hade på sin tid upplagor, som efter den tidens förhållanden var rent astronomiska. Den på vers avfattade stridsskriften The trueborn Englishman, vilken var ett försvar för Wilhelm av Oranien, gick ut i 80.000 exemplar och den roliga Hymn to the Pillory i ungefär lika mycket. Hymnen till skampålen skrev han i fångelset, där han avtjänade straff för en av alla tiders skarpaste satirer, The shortest way with the dissenters, vilken var så finslipad att det dröjde en rundlig tid innan man upptäckte att det var en satir. Hymnen till skampålen (här i H. Welinders översättning) kan tjäna som exempel på Defoes diktkonst:

Var hälsad nesans hieroglyf,
symbol för skam och brott.

"ROBINSON CRUSES"

författare

DANIEL DEFOE

har skrivit

Överste Jack

äventyrsroman!

Tycker Ni om de där äkta gamla äventyrsromanerna — då kommer Ni tulkomligt sluka boken om "Överste Jack": Hans ungdomsår i Londons undre värld, livet ombord på stolta fregatter korsande Atlanten. Amerikas slavplantager och Europas slagfält på 1700-talet — allt detta och mer till i målande skildring, som litterärt står långt över de flesta andra äventyrsböcker.

Beställas från bokhandel eller direkt från förlaget genom nedanstående kupong.

Till Förlags A.-B. Hansa, Luntmakargatan 52, Stockholm.

Var god sänd mig st. ex. av Överste Jack, att uttagas med kr. 7: 50 pr ex. genom postförskott.

Namn:

Adress:
(skriv tydligt) Fyrb.

Skampåle god. — Att prisa Dig,
det blir idag min lott.

Som fågelskrämma blev du ställd
på denna plats min vän.
Men vet, den skepnad som du bär,
blott skrämmer barn ej män.

Då män som Baxton, Bastwik, Pry
med obeseprat mod,
som hjältar vid din sida stått
den blev en ärestod.

John Selden, där han kämpade
för frihet, lag och rätt,
såg skymta för sin lärda cell
din mörka silhuett.

Och skulle jag väl rädas då?
Du är ej fruktansvärd
för den vars samvete är fritt
från lögn och hat och flärd.

Som dunster vilka solens glans
att släcka ej förmått,
nedsjunkna åter till den pöl,
där de sin näring fått.

Så faller skammen på de män,
som ställt mig hit idag.
Dem drabbar eftervärldens dom,
men äran — den har jag.

Även i stilen kan man hitta vissa
likheter. Defoes styrka, imponerande styrka, var att servera fakta på klart och redigt språk utan störande utvecklingar. Han lyckades därigenom servera den mest blåskimrande lögn så att den såg fullt trovärdig ut. I en hyllningsartikel med anledning av Rubinson Crusoes trehundraårsjubileum poängterar just Frans G. Bengtson detta faktum. Som bekant "föddes (Robinson) år 1632 i staden York, av god familj som likväl inte var inhemsk där, ty min fader var en utlänning från Bremen som först slagit sig ned i Hull". Redan denna mening är ett typiskt exempel på denna faktabemängda klarhet. Det är den bornejournalisten som skriver detta och det finns ingen anledning att pruta på det omdömet att Defoe är världens störste journalist. Och härvidlag behöver man knappast tvista om huruvida det är riktigt att Defoe först av alla börjat skriva ledare (andra påstår Swift ha gjort det) eller om det var han som först skapade en tidning av den sedermera i England så populära Essay-typen (andra påstår att Steele och Addison kan ta åt sig äran av detta).

Häri ligger emellertid även Defoes begränsning. Hans böcker har haft

Daniel Defoe.

sådan framgång emedan de varit oöverträffade journalistarbeten. Där emot kan de inte göra anspråk på att äga någon skönlitterär utformning. I sammanhanget kan det vara lämpligt att titta på de titlar han bestod sina verk. Redan dessa tyder på ett utvecklat sinne för sensation och sensationsmakeri: Anmärkningsvärd relation om ett spöke, meddelade av Rev. Dr. Duddle, i Launceston i Cornwall, en berättelse om alla John Skeppards röverier, rymningar etc. (John Skeppard var en samtida förbrytare) eller en sann berättelse, huru en mrs Veal dagen efter sin död uppenbarat sig för en mrs Bargrave i Canterbury den 8 september 1705. Allt detta är faktiskt saker som man när som helst skulle kunna tänkas få läsa i Expressen, Aftonlövet eller vilken annan kulör aftontidning som helst när som helst. Endast ifråga om titlarna skiljer sig sådana saker som Moll Flanders, den berömda demimondromanen och Överste Jack, romanen om den lille ficktjuven som blev negrernas vän och allt möjligt annat. Den senare har just i år kommit ut i sin första svenska översättning till glädje för alla läsare av Robinson Crusoe (och detta lär vara alla människor över tolv år). Överste Jack kan nämligen gott läsas vid sidan av den allsköns säregna roman-»konst» som överflödar bokhandelsdiskarna och helst framom denna. Defoe har här inte på minsta sätt gjort avsteg från sin refererande och illusionsskapande stil och detta är i detta fall just det stora pluset. Intressant för en svensk läsare är också att följa Defoe inom hans »specialgebit».

I hastigheten höll vi på att glömma bort Wallace. Han var också en framstående journalist. Dock inte i så hög grad i sina böcker som Defoe. Han svarade för enskilda reporterbragder som länge kommer att minnas, men han var på intet sätt banbrytande. I sina afrikanska böcker om kommissarie Sanders jonglerade han med en imponerande mängd fakta (vilka dock i likhet med Defoes ofta var fritt uppfunna, som exempelvis infödingspråket Bomongo som han flitigt citerar). Dessutom kan Wallace inte fränkännas en viss litterär talang, speciellt i just dessa afrikaböcker, vilka kan läsas av många. I sina detektivböcker hade han avstått från alla försök att skapa litteratur och nöjt sig med att tjäna pengar, vilket inte heller är en onödig sysselsättning. Man skulle alltså kunna säga att Defoe är en stor journalist (den störste) och Wallace en medelmåttig litteratör.

M'lock.

Emmils

Livsmedel

*står rustat
för julen!*

Stadsbacken. Tel. 3984.

Nybrogatan 39. Tel. 1841.

TILL HUSMÖDRARNAS TÄNST!

Matfors Mejeri's

FILIAL

Rådhusgatan 24 — Telefon 3370

Försäljer till lägsta pris

OST - SMÖR - ÄGG

MJÖLK o. GRÄDDE

av högsta kvalitet.

En

Marta från Norrköping var färdiglastad vid Vivstavary när undertecknad signatur kom ombord som nymönstrad smörjare. Det var mitt under förra världskriget, närmare bestämt i november 1916. Jag var yngste man ombord och kände mig skäligen enkel eftersom det var min första resa till sjöss. Mina äldre kamrater försökte lära mig en hel del av sjöfartsterminologien, men de försökte även lura mig att mata kölsvinet och en del andra saker, vilket dock inte lyckades, för jag var på min vakt för skojet. Så var vi på väg till England och det kändes lite vemodigt när Sundsvall försvann vid horisonten. Det var ju krig och ute i farvattnen guppade hornminorerna och de lömska u-båtarna sökte sina offer. Osökt gick tankarna till frågan, skulle jag måne åter få se mitt kära Sundsvall eller var det min sista resa? Man kunde ju inte vara så säker på den saken. Ja, efter en del episoder, såsom prejning av tyska ubåtar, farlig närhet av minor, upplevelsen att se hur en tysk båt sänkte ett fartyg samt satte ett annat i brand, se kolboxarna bli tomma och eldning med däckslasten, m. m. kom vi fram till England med en ruskig slagsida.

I England var det ganska lugnt med undantag av att en zeppelinare kretsade över London varje kväll, men den gjorde ej någon skada för

allt vad strålkastare som fanns, där flygaren passerade, kastade sina strålar upp mot inkräktaren så den blev totalt bländad och kunde ej utföra några bombfällningar. Så småningom blev vi klara och efter intagen kollast ställdes kursen till Bornholm, men nu blev vi kapade av tyskarna vilka förde in oss till Swinemünde. Där hände ju även en del, men så småningom blev vi frigivna och fortsatte den ofrivilligt avbrutna resan till Bornholm. Det är ju en dansk ö och spriten var fri för alla som kom dit, varför besättningen passade tillfället och drack så mycket de kunde samt inköpte åtskilliga flaskor för resan hem till Sverige. Följden blev att alla man i skansen samt 2:e maskinisten blev så gott som redlösa. I alla fall kunde de ej uträtta något arbete och följden blev att kapten, 1:e maskinisten och undertecknad fick arbeta dag och natt för att få fartyget över till Sverige. Det var ett handgöra, men vad skulle vi göra. Dagen före julafton ankrade vi för dimma och då passade vi på att vila oss lite. Den övriga besättningen fortsatte sina orgier. Jag hade inte varit fram till skansen på flera dygn men nu gick jag dit för att dricka kaffe och fann då mina kamrater delvis redlösa bland flaskorna. Det var en ruskig syn. Jag tog mod till mig i alla fall och gick in för att dricka mitt kaffe. Då jag satt där kom en av kamraterna fram och bjöd på brännvin, men jag tackade nej till hans vänlighet.

Men då började han hota mig och sade att jag var tvungen dricka annars skulle jag få se på annat. Jag, yngste mannen ombord, fick väl inte neka de äldre. Jag gjorde emellertid det och då blev han utom sig av raseri och skrek att om jag inte tog emot flaskan skulle han slå sönder mig. Jag såg att han hade en trasig literflaska i handen och stod hotande med den. Jag sa då att han fick väl slå till då, men någon sprit skulle han ej få i mig. Nekar du din dj—l, sa' han och stod färdig att slå till,

men då inträdde »båtsman», den jag mest av alla fruktade, för han hade varit flitig fängelsekund och en stor slagskämpe. Han var stor som en björn och såg ut att kunna krossa vilken som helst med ett slag av sina håriga händer. Jag blundade för nu trodde jag att det var slut med mig, men vad hände då, ett under? Jag tror det.

Båtsman, den store slagskämpan, röt med sin skrovliga stämma: den som endast snuddar vid »smörjarn» (det var jag det) skall jag göra mos av. Det blev dödstyst och båtsman fortsatte, »att ni inte skäms era dj—r. Se på smörjarn! Ser ni? Tänk

resa

om jag hade haft samma ståndaktighet som han, ja faktiskt dödsförakt, som den pojken, ja då kanske jag varit en annan människa och inte en buse, en knöl som inte är värd att leva. Jag skäms. Ja, ni tittar ni. Jag faktiskt grinar och det som jag inte trodde att jag kunde, men jag tän-

Ordenssyskon!

Vid reparationer och nybyggnader, vänd Eder då med förtroende till

Lyréns
Målerifirma

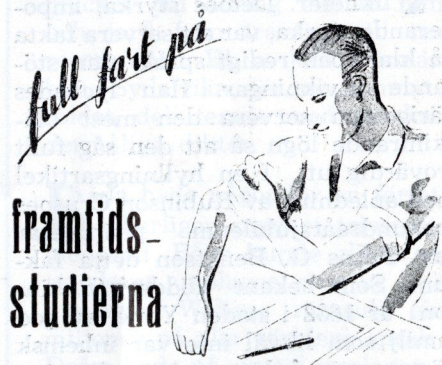
Telefon 4465.

Verkstad: Långgatan 71.
Sundsvall.

Vördsamt

Carl-Ivar Lyrén

UTFÖR ALLT INOM YRKET.

Aldrig tidigare har intresset för självstudier varit så stort som nu. Världsfreden har gjort, att man åter kan börja planera sin fritid — och framtid — och det gäller att nu vara med från början.

Brevskolan står beredd att hjälpa Dig och Du behöver endast tillskriva oss, så erhåller Du kostnadsfritt prospekt och alla upplysningar.

BREVSKOLAN
- framtidsfolkets skola

STOCKHOLM 15

ker på hur jag nästan slagit ihjäl min mor, min egen mor, hur jag farit fram här i livet, hur många gånger jag suttit i fängelse för spritens skull och får se hur denna pojke kunde säga ifrån, då blygs jag. Smörjarn, du behöver inte vara rädd längre. Ingen skall göra dig något ont. Fortsätt du ditt liv som du börjat och tag aldrig emot det första glaslet. Var alltid lika modig som nu. Kamrater, det är julafton i morgon. Vi måste visa oss någorlunda som karlar. Nu slänger vi bort flaskorna. Det är nog supet nu.»

Så talte den stora grobianen och gick in i sin hytt som han läste. Han visade sig inte mer den dagen och inte heller dagen efter, alltså julaftonen. Vi ankrade i Stockholms skärgård denna dags eftermiddag för att fira julafton i lugn och ro. För att undersöka vad som hänt båtsmannen, bultade vi på hans hytt dörr och fick till svar att »den som vågar komma in den sticker jag ihjäl. Låt mig vara i fred, så skall jag aldrig oroas någon mera.» Vi anade att han försökte ta sitt liv, varför vi kallade på polis och doktor. Polisen slog in dörren och där låg båtsmannen i sin koj med blodet rinnande på kläderna. Han hade stuckit en kniv i bröstet, men den hade ej trängt in i

Gösta Nordberg.

Vår DSK har varit med om många äventyr i sina dagar och det är han som i denna historia tillvann sig försvar och uppskattning från högst oväntat håll genom sin orubbliga ståndaktighet. På enträgen begäran från Fyrbåkens red. har han återberättat detta och det må väl vara förlåtligt om vi egenmäktigt avslöjar signaturens identitet.

hjärtat. Blodflödet hade emellertid varit starkt och han var medvetlös. När polisen satt handbojor på honom och han bars ut, vaknade han till och skrek: »Låt mig få dö.» Han fördes iland och lades in på sjukhus. I ett brev hade han skrivit: »Jag har låtit livet passera revy och ser det

Böcker till tio loger

Tio loger har erhållit en bok som belöning för god rapportering under tredje kvartalet. Fyrbåken gratulerar de tio och hoppas det blir fler gånger. För sista kvartalet hoppas vi dessutom att det skall komma många fler, som kan uppvisa samma fina resultat: Rapporten inne före den femtonde och inga restantier. Nu var det faktiskt flera loger som kom med rapporten i god tid, men hade restantier för en eller ett par medlemmar. De loger som erhållit belöningar är: 1585 Stridsbasunen (Fridegård: Trägudars land), 2854 Vår Borg (Hedenvind-Eriksson: Skörden mognar), 4753 Böljan (Hedenvind-Eriksson: Skörden mognar), 5303 Ljungastrand (Fridegård: Trägudars land), 2985 Hoppets Hem (Fridegård: Trägudars land), 5240 Kamratkretsen (Viksten: Pirater och pälsjägare), 3108 Vallens Framtid (Lo-Johansson: Jordproletärererna), 5246 Bredsjön (Lo-Johansson: Jordproletärererna), 2058 Vivan (Lo-Johansson: Jordproletärererna) och 196 Enighet (Lindblom: En beredskapsman ser på försvaret).

hopplösa i att fortsätta. Jag vill bort från detta förfelade liv.» Han skrev även att han stått utanför skansdörren och lyssnat på då mina kamrater skulle bjuda på sprit och då vaknade han till besinning, men alltför sent för honom.

Hans vidare öden känner jag ej till. Kanske han fick leva, kanske han fick dö, som han önskade.

Så blev det julkväll i alla fall, min första borta från hemmet, och den fick jag fira tillsammans med kaptenen och hans hustru i salongen. De tyckte synd om mig som var den yngste ombord och de hade hört episoden i skansen. De gjorde allt för julaftonen skulle bli så bra som möjligt, men mina tankar kretsade nog starkt kring mitt hem och de mina.

På juldagens morgon fortsatte vi vår färd till Sundsvall och på nyårsaftonen mönstrade jag av detta fartyg.

S/S Marta försvann veckan efter med man och allt efter att troligtvis ha kommit in i ett minfält.

Dess färder på haven var därmed slut.

—g.

KONDITORI

Elegant
men trivsamt

ORIENT

STORGATAN

5

SUNDSVALL

Tel. 4195

ESAB

Elektriska Svetsnings-Aktiebolaget

GÖTEBORG

Filialen SUNDSVALL

Packhusgatan 2.

Telefon 5450 - 1366.

OK-elektroder

Svetsningsmateriel

Besök ESAB:s svetsskola — Skandinavien största.
Landets största specialfirma i ljusbågs svetsning.

Tredubbel

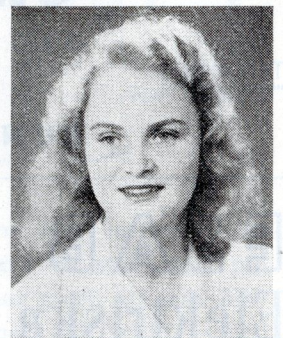
Luciaframgång

En tredubbel luciaframgång kunde arrangörerna glädja sig åt på Luciadagen, då IOGT:s och Nya Samhällets Lucior presenterades i vackra och minnesvärda soaréer i Vivstavarv, Ånge-Erikslund och Njurunda. Det var Britt-Mari Kjellberg, Fränsta härintill som blev vald för V:a Medelpad, Inger Nording, Njurunda till höger nedan blev Njurundas första »folkvalda» och Daisy Alsterlund, nederst på sidan fick mottaga smycket i Vivstavarv. Tillsammans med sina tärnor var dessa tre nordiskt vackra flickor förtjusande bärerskor av en löftesfull symbol i ljusets legend. Man vill hoppas att härmed grunden lagts för en tradition i dessa trakter.

Tusentals människor hyllade Luciorna, då de gjorde sin triumffärd genom samhällena. I Ånge var vägen ner från godtemplarsalongen mot den blivande köpingen ett böljande hav. Torget i Kvissleby var svart av folk, då Lucia färdades mot sin kröning i Folkets hus och vägen mellan Östrands godtemplarlocal och Vivansborg kantades av jublande "undersåtar".

Aven soaréerna var välbesökta. De stora lokalerna i Vivansborg och Erikslund kunde inte fyllas denna första gång. Bättre var det i Njurunda och i Ånge var det i det närmaste fullsatt. Men så var det också förnämliga program som bjöds på de olika ställena och med denna premiärframgång kan man vänta sig än bättre resultat till nästa år. I Vivstavarv talade DT Erik Olsson och gav aktuell anknytning till Lucialegenden, fil. mag Verner Sahlström talade i Ånge och Erikslund och dr Giovanni Lindeberg i Njurunda. I Njurunda och Vivstavarv var det bl. a. sång av operasångare Sven Olof Sandberg och i Ånge—Erikslund grundmurade Duo-Ja sin popularitet. På bilden överst på sidan ses Lucia-kortegerna i Njurunda och Vivstavarv.

Fyrbåken obligatorisk

Fyrbåken blir, som vi vet beslutades på senaste distriktslogemötet, obligatorisk för »godtemplarfamilj» från och med nyåret 1946. Detta innebär ett omfattande arbete just i samband med omläggningen för redaktionen och expeditionen. Nya adresslistor måste upprättas och adress skrivs för ett långt större flertal än tidigare. Givetvis kommer detta att ta en avsevärd tid i anspråk och det är därför av största vikt att varje LD noga efterkommer följande begäran: För att adresslistor skall kunna upprättas och adresser skrivs till alla måste en förteckning över de medlemmar i logen som skall ha tidningen insändas till Fyrbåkens red. Hans Norling, Kyrkogatan 24, Sundsvall senast den 10/1 1946. Meningen är alltså att varje godtemplarfamilj skall ha ett ex. Detta betyder att om någon ensam i en familj är medlem i logen så skall han eller hon ha tidningen. Är emellertid flera familjemedlemmar med, så skall tidningen sändas till en av dem. En förteckning av detta slag uppmanas LD eller någon annan som logen utser, insända till ovan angivna tidpunkt. Omläggningen till obligatorisk blir som sagt ganska arbetsam, men i gengäld har man skäl förmoda att det i framtiden skall bli lättare för logen och redaktionen än under det gamla prenumerationsförfarandet. Inte minst gäller detta avgifternas betalande. Det har alltid på många håll visat sig svårt för logerna att erlägga prenumerationsavgiften när den tidpunkten kommit. Nu kommer i stället i enlighet med distriktslogens beslut en avgift om 15 öre pr kvartal och medlem att uttagas i samband med kvartalsskatten med början första kvartalet 1946.

Med ordenshälsning
Fyrbåkens redaktionskommitté.

Bryt seden

Ur Västgöta-Demokraten, Lars Fagerströms tidning, klipper vi:

Den svenska nykterhetsrörelsen går till samlad aktion i höst under mottot: Bryt seden. Alkoholismens orsaker är ännu dunkla i många avseenden. Men att seden spelar en mycket stor roll är uppenbart. Och än större är sedens skuldkonto när det gäller utbredningen av alkoholvanorna. Hur stark härmningsdriften är visar utvecklingen på sällskapslivets område efter det demokratiska genombrottet. Att reducera supseden är ett angeläget nationellt intresse. Vi behöver alldeles för väl alla hjärnor och armar för nyttiga insatser för att kunna se denna sekularisering med gott mod.

Oavsett personlig ståndpunkt till absolutismen är det uppenbart för varje ansvarskännande människa att det fordras kraftåtgärder för att bringa ned svenskens alkoholkonsumtion. Det är inte bara så att svenskarna dricker mera starka »starkvaror» än praktiskt taget alla andra folk i världen, vi står också med den största konsumtionen totalt sett.

Den svenska spritkonsumtionen har också stigit kraftigt under de senaste åren och var i följd den högsta sedan tiden före första världskriget. Fylleriförseelserna tilltar och ungdomssuperiet breder ut sig. Allt tyder sålunda på att vårt folk i sitt eget intresse och som självbevarelse måste inskränka umgänget med alkohol.

Otvivelaktigt har nykterhetsfolket rätt i sin slutsats. Det avgörande är att kunna bryta seden. Det gäller inte bara alkohol. Det är samma förhållande på livets olika områden. Det mesta av ovanor och dåligt skick släpar med därför att det är en sed. Människan är nu en gång sådan att hon sällan och först efter självövertvinnelse går som särpling. Därtill behövs det kanske inte mod, men en smula självständighet. Det är lätt och populärt att följa med strömmen och göra som de andra.

Kollontay

Vi har fullständigt klart för oss att Alexandra Kollontay, Rysslands tidigare ambassadör i Sverige, är en högst märklig kvinna. Redan ur den synpunkten är det naturligtvis alldeles på sin plats att hon hedras med en biografi på svenska. Carsten Halvorsen är där-

Brudfotograferingen

erhålles bäst hos

polyfoto_s

P O R T R Ä T T A T E L J E

Köpangatan 7

Tel. 4500

En man och hans verk

En, den där genom sitt arbete i detta jordelivet, i högre grad gjort sig förtjänt av sina medmänniskors intresse, skärskådas som bekant innan »han är färdig» ur ett flertal synpunkter. För åskådlighe- tens skull kanske man skulle kunna placera ut dem utefter sidorna på en triangel och framförallt i triang- elns hörn. När vederbörande kom- mit dithän är det genast en hel rad sakförståndiga — mer eller mindre

— som kastar sig över honom och — misshandlar honom i högre eller mindre grad. För dem gäller det att snarast möjligt få ut en minnes- teckning och oftast är resultatet be- mängt med massor av fel. En och annan av dessa kanske kommit en bit på väg utefter triangelsidan i riktning mot den andra hörnan, där en annan kategori trängs. Det är vederbörandes vänner och bekanta som befolkar det hörnet. Dessa har alltid något intressant att berätta, ofta inom ett ganska begränsat om- råde. Från dessa båda hörn kan det sedermera inträffa att man kan överflytta en och annan till det tred- je hörnet. I detta hör de hemma, de som på betryggande avstånd och efter en viss ofrånkomlig tid dragit ut det väsentliga av vad de övriga haft att förtälja, sorterat det veten- skapligt, skurit itu och satt ihop, sönderdelat och byggt upp och till- sammans med ett lika ingående stu- dium av vederbörandes hela livs- verk skaffat sig en uppfattning om

för tack värd för Revolutionens ambas- sadör och liksom författaren kan man därefter börja vänta på Alexandras egna anteckningar. Halvorsen berättar en hel del om Alexandra Kollontay fram till 1917 och det är intressanta saker. Det hela blir emellertid en smula en- färgat (rött). Och en annan sak: Nog måste väl kvinnan ha något fel?

H. N—ng.

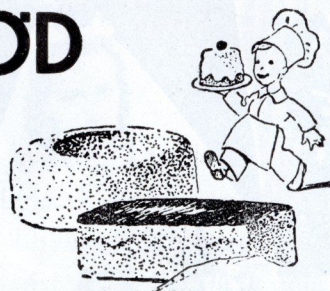
Carsten Halvorsen: Revolutio- nens ambassadör. Arbetarkul- tur. Kr. 9: 50.

HJALMARS BRÖD

REKOMMENDERAR sig självt!

MATBRÖD - KAFFEBRÖD
SMÅBRÖD. Allt i branschen!

Beställn. mottagas tacksamt.

HJALMARS BAGERI

Trädgårdsgatan 22 (Filial: Saluhallen)

Tel. 4989 - 5124.

GODTEMPLARE!

När Ni behöver någon artikel för för kontoret vänd Eder då med för- troende till undertecknad.

Vi föra marknads förnämsta kontorsutensilier, såsom karbonpap- per, färgband, stencil, dupliceringspapper, alla slag av pärmar, häftapparater, nitar, alla sorters pennor, klister, celofanremsor, skrivmaskinspapper (genomslags-, post- och kuvert), pappersrullar till räknemaskiner, stämplor och stämpeldynor, pagineringsstämplor, brevkorgar och brevfack, skrivunderlägg och papperskorgar m. m.

A.-B. SELARCO, Stockholm.

Vi har en fackla även ut dig!

Varva två nya medlemmar-
OCH FACKLAN ÄR DIN!

densamma. De senare har förmånen att se alltsammans inte bara till det föregåendes sammanhang utan även till det efterföljandes.

Litteraturen om Kaj Munk skulle redan fylla en hylla av avsevärd längd. Bara på svenska har han be- handlats av många välförståndiga män och på danska givetvis av ännu fler. De flesta av dessa hör hemma i den första gruppen, men en och annan finns även i den andra. Av dessa senare emanerar dock mest — oss veterligt — artiklar i olika tid- ningar och tidskrifter, men också någon bok. Bl. a. Sognepraest H. H. Siegumfeldts Kaj Munk, en Mand og hans Daad. Om denna skall vi först som sist ge det mycket höga betyget att den intar en odisputabel centralplats i grupp två, att den i vissa fall har dragningar till grupp ett och inte minst att den har för- utsättningar att inta en rangplats i grupp tre.

Hur frestande det än skulle vara skulle det leda alltför långt att mera ingående väga de många stora för- delarna och de smärre ofrånkomliga bristfälligheterna i denna bok och detta får vi alltså avstå från. Däremot kan vi inte undgå att uttrycka en förhoppning att Siegumfeldt med sin stora kännedom om Kaj Munk og hans Daad (den 50 stora sidor omfattande bibliografien är resulta- tet av 14 års hobby, säger han blyg- samt) skall bli den som samlar och sorterar Munks stora produktion och ger ut hans samlade verk eller eventuellt hans hittills i bokform utgivna verk.

H. N—ng.

H. H. Siegumfeldt: Kaj Munk, en Mand og hans Daad. Frede og L. C. Lauritzen.

En vädjan!

Stockholms distriktsloge har bett oss vidarebefordra nedanstående till läsekretsen, vilket vi gör med det livligaste instämmande:

Värderade ordenssyskon!

I den nedgångsperiod, som all ideell verksamhet befinner sig, godtemplarorden icke undantagen, gäller det att i första hand tillvarataga de medlemmar, som redan finns och söka hejda den stora medlemsförlusten. I den stora folkvandring som äger rum till städer och industriorter tappas många medlemmar bort på grund av miljöbytet. Där ha vi också en av de största läckorna i godtemplarorden. Som exempel: till Stockholms distriktslogeområde inflyttar varje år omkring 40.000 människor, och bland dessa befinner sig säkert hundratals godtemplare, och likväl har distriktet en obetydlig ut- och inklarering, som i stort sett upp-

väger varandra. Vem bär ansvaret för det stora svinn av medlemmar som uppenbart på detta sätt årligen lämnar organisationen? Till stor del de logetjänstemän, som icke rapporterar medlemsflyttningen. Det kan lämnas många bevis på icke blott försummelse i denna underrättelse-tjänst, utan även hur man i missriktad »medlemsvård» behållit avflyttade medlemmar tills man måst avföra dem på grund av »andra orsaker». D. v. s. logen har till sist måst stryka dem för bristande avgiftsbetalning.

Härmed en vädjan till varje sann godtemplare, som vill motverka den stora medlemsförlusten: Sänd så fort som möjligt in uppgift på avflyttade godtemplare. Även om en och annan icke avser att vara borta någon längre tid, är det likväl av värde, att godtemplarna får kontakt med varandra. I varje distrikt är

det DS som i regel tar emot flyttningsuppgifterna. Då det gäller inflyttningar till Stockholms distrikt kan dessa lämnas till någon av nedanstående adresser. Vi ber på förhand få tacka för uppgifterna och lova att göra allt för att bevara de rapporterade medlemmarna antingen i hemmalogen eller i den loge till vilken medlemmen flyttar.

Stockholm i december 1945.

Med ordenshälsning

Einar Ljungberg
DT

Biblioteksgatan 30, Stockholm.

Sune Rydén
DS

Vistavägen 24, Huddinge.

Rupert Bonnströms Måleriaffär

Fredsgatan 8

SUNDSVALL

*Utför alla slag av måleriarbeten
till humana priser*

KOSTNADSFÖRSLAG PÅ BEGÄRAN

Tel. VERKSTADEN 2279 — BOSTADEN 1703

En vacker idé!

är tanken att genom samarbete och gemensamma ansträngningar hjälpa varandra fram till mål, som den ensamme aldrig skulle kunna nå.

● På denna idé bygger Kooperationen samarbete mellan konsumenterna. 800.000 hushåll i vårt land har byggt upp en organisation för tillverkning och förmedling av livsförnödenheter, vilken bidragit till sundare affärsprinciper, högre butikskultur o. lägre varupriser.

BLIV MEDLEM!

3.200 hushåll samverkar i

Konsum Timrå m. o.

BUTIKER i Norra Skön, Timrå, Hässjö, Tynderö, Ljustorp, Indal.

Fylleri.

Fylleri hör utan tvivel till de vanligaste förseelserna som kommer under våra domstolars behandling. Fylleriförseelserna antal uppskattas till omkring 40.000 årligen. Enligt vad AT erfarit har straffrättskommittén i ett förslag som torde komma under riksdagsbehandling 1946, förordat vissa rätt betydelsefulla jämkningar i själva brottsbeskrivningen vid fylleri. På grund av alkoholmissbrukets sociala skadeverkningar kräver fylleriet ett målmedvetet ingripande från det allmänna, anser kommittén, som tycker att de utmätta straffen vid åtskilliga domstolar synes alltför låga. Straffrättskommittén föreslår att paragrafen om fylleri, vilken inrymmer under rubriken "Om brott mot allmän ordning", erhåller följande lydelse:

Den som uppträder berusad på plats där hans tillstånd lätteligen kan iakttagas av utomstående, dömes för fylleri till böter, högst femhundra riksdaler. En person som berusad uppehåller sig på ett inhägnat område dit allmänheten inte har tillträde, men som är fullt synlig exempelvis från allmän väg, bör sålunda otvivelaktigt kunna fällas för fylleri. Om någon sitter full i en bil på allmän väg — ett fall som vållat tvekan i rättstillämpningen — så bör denne enligt förslaget dömas för fylleri, om han och hans tillstånd, till exempel genom att bilen är öppen, lätteligen kan iakttagas av trafikanter på vägen, men annars inte. Att märka är vidare — och detta förefaller rätt viktigt — att det blott kommer an på huruvida den fulla kan bli iakttagen av utomstående och således inte om någon verkligen iakttagit honom.

God Jul och Gott Nytt År

tillönskas alla ordenssyskon, vänner och bekanta.

101 Strid och Frid.

Hedvig och Erland Bylund.
E. A. Ekenberg.
Einar Wigur.
Sten Söderberg med familj.
Age Sundkvist.
Albin Viklander.
Gun och Helge Jonsson.
Eivor och Tage Dahlin.
H. Engberg.
E. Norling.
Karin och Lennart Svensson.

156 Rätt och Sanning.

Henry och Emma Hamrin.
Greta och Teodor Lindeman.
Emili och Gustaf Samé.
John och Anna Andersson.
Anna Eriksson.
Svea Lejon.
Gina Göransson.
Elin Hammarberg med dotter.
Oskar Jansson med familj.
Siri Dalberg.
Petrus Andersson med fru.
Gösta Nordberg med familj.
Torsten Söderberg med familj.
Thure Elfström.
Oskar Åström med fru.
Ruth Renlund.
Anna och Waldimir Bodingh.
Anders Kallin.
Axelia Nilsson.
Ester Berggren.
Sven Pettersson med familj.
Folke Åström.
Erik Åström.
Anna-Greta Åström.

157 Flink och Färdig.

I. F. Lockner.
Inga Larsson.
Imo Saari.
Gustav Gabrielsson.
Alma och Adolv Nyman.
Roland Östlund.
Tora och Gustav Olsson.
Hilding Eriksson.
Nanna och Erik Olsson, Lars-Erik.
Bengt Martin.
Per Jonsson.
Ragna och Oskar Johansson.
Kerstin och Gunnar Jakobsson.
Anna och John Norén, Lennart.
Elsa och Arild Andersson, Maud.
Greta och Adolv Alm.

Gertie och Sven Broström, Ake, Kenneth.
Ingeborg Fagerberg.
Anna och Bruno Ericsson.
Göta och Carl Tidén.
Elin Örtberg.
Zandra Södergren.
Anna Olsson.
Lina och Carl Nordberg.
Lilly Sundberg.
Nannie Brunzell.
Ingrid och Otto Söderbom.
Evert Larsson.
Märta Bergkvist.
Hulda Eskilsson.
Jen och Knut Nilsson.
Mary Eriksson.
Tyra och Klas Sidén med familj.
Oiga Corell.

Hjördis och Carl-Ivar Lyrén med familj.
Anna och Nils Olsson.
Jenny och Teodor Berglund.
Syster Hammarström och Birgitta.
Anna Östlund.
Lina Löv.
Albert Engström.
Astrid Grönlund.
Ester och Jonas Westling.
Elsa och Johan Olsson.
Anna Lundkvist.
Gertrud och Nisse Chorell.
Clara Stenholm.
Anna Hansson.
Eva och Bengt Åström med familj.
Hulda och J. A. Olsson.
Carola Persson.

158 Hälleberget.

Margit och Hjalmar Larsson.
Göta och Wiktor Lindberg.
Hulda Larsson.
Gunnar Wiberg.
Gustav Brunzell med familj.
Lovisa Olausson.
Svea och Hilding Bjurberg.
Olle Engström.
Erik Hendriksson.
Erland Lind.
Frida Landström.
Folke Jönsson.
Hjördis Edman.

Carin Sundqvist.
Karin Andersson.
Anna Bergström.
Caruso.
Gun Karlsson.
Maja Kruus.
Adolf Björkdal med familj.
Karl Karlsson med familj.
Gunnar Sjölund med familj.
Stig Berglund.
Tullan och Bengt Lindsjö.
Margit Kvarnström,
Britt Johansson.
Doris Jonsson.
Ingrid Jonsson.
Sune Johansson.

159 Harmoni.

Gerd Östberg.
Birgit Rundqvist.
Ann-Mari Nilsson.
Alex Gustavsson med familj.
Karin och K. I. Karlsson.
Göran Dahlin.
Skönsbergsgänget.
Evert och Erik Karlsson.
Anna-Stina Nordlund.
Sonja Adamsson.
Alice Hedman.
Siv Slättman.
Barbro Henriksson.
Olga Östberg.
Hanna och Elof Törnberg.
Ella Kroon.
Figge och Barbro.
Tage Persson.
Ingvar Nilsson.
Emil och Gustav.

161 Välkomsthemmet.

Georg Nilsson med familj.
Nils Jansson.
Skön-Alnö kretsrad.
Curt Lindbergh.
Frank Lindbergh.
Filip Westlund.
Fritz Gillgren med familj.
Folke Backlund med familj.
Per Nilsson med fru.
Ossian Dahlenius med familj.

172 Livräddningsbojen.

Vera och Petter Hermansson.
Anna och Gunnar Pettersson.
Erik Karlsson.
Ake Lindström.
Gustav Olsson.
Gösta Hägglund.
Bert Nilsson.
Ake Svedin.

God Jul och Gott Nytt År

tillönskas alla ordenssyskon, vänner och bekanta.

Bernt Englund.
Ira Landell.
Tage Olsson.
Barbro Norberg.
Eda och Rune Persson.
Karin och Axel Ericsson.
Dina och Bernh. Nylén.
Maja och Erik Lindqvist.
Emelie och Daniel Magnusson.
Mary och Vicktor Bergström.
Dana, Gun och Ernst Nilsson.
Helfrid och Helmer Eriksson.
Hilma och Erik Pettersson.
Oskar Bergström.

176 Folkets Väl.

Gunborg Svedlund.
Axel Larsson med familj.
Erik Jansson.
Stig Andersson.
Erik Andersson.
Arne Mattsson.
Göta och Sten.
Frille och Nhoj.
Stina och Verner.
Vivian och Leif Olsson.
"Treklovvern A."
Karl Andersson.
Yankee och Sweet heart.
Sigurd Nyman.
Rubin Åhlin med fru.
Ulla och Karin.
Erik Bergström.
Ingrid, Hildur och Karl-Erik.
Nordbrandt.
Folke Vikner med familj.
Sven och Axel.
Albin Persson med fru.
Märta och Kane.
Maj och Einar.

193 Fredsförbundet.

Ellen och Vitalis Ohlsson.
Tore Johansson.
Eva-Maj Johansson.
Karin och Naima Johansson.
Hans Fälman med familj.
Aug. Hansson.

195 Stödjepelaren.

Gust. Brännlund med familj.
Ellen och Th. Carlsson.
E. A. Öhlén med familj.
Hilding Österlund med familj.
Hilda och N. P. Halén.
Gösta Halén.
Arne Halén.
Em. Brännlund med familj.
Eskil Olsson.
J. O. Engström med familj.

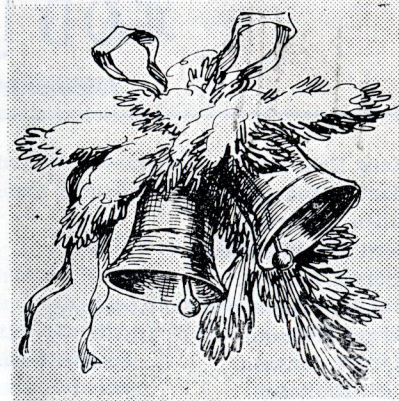
Sanna och Emil Eriksson.
Evert Svedin med familj.
Bojan och Birger Westin.
Gottfr. Höglund med familj.
Syskonen Larsson.
SGU-avd. 534, Stöde.
Ruth och Nils Andersson, Sven-Erik,
Berit, Jan.

228 Skönborg.

Ake Norberg.
Elsa och Rolf.
Britta och Torsten.
Hanna och N. O. Pettersson.
Gullan och Bengt, Bengt Åke.
Ruth och Gustav.
Lola och Sten, Ove.
Britta och Harry, Jan och Tommy.
Knälpa med brudar.
Svisse med brudar.
Helge "Skvatte" Jonsson.
Britta och Gustav.
Anna och Erik.
Sven och Sven.
Gösta Jonsson.
Lennart "Larssa" Larsson.
Stig och Lasse.
C. J. Dahlgren.
Herman Carlsson med familj.
Göta, Calle och Bengt-Tommy.
Ellen och Calle, Inger, Monika.
Björn Wahlman.
Anny och Hjalmar Söderlund.
Karin Söderlund.
Hans Norling.

241 Dalens Stjärna.

Dana och Anna-Mari.
Kjell, Sten och Lennart.
Ake Lindmark.
Gustav Berg med familj.

Gösta Pihlström (Släggis) med fästmö.
Eivy Larsson med fästman.
Gustav Andersson med familj.

264 Stridshjälten.

Arnold Johansson.
Ulla Söderberg.
Algot Nilsson med familj.
Sune Zetterberg.
Folke Jonsson.
Lennart Johansson.
Alf Jonsson.
Åke Engman.
Rune Sjödin.
Berit Österlund.
Viktor Öhman med familj.
Konrad Söderström.
Severin, Berta och Kjell Nordin.
Erik, Frida och Birgitta Wenngren.
Adolf, Ruth, Kjell och Gunnel Viklund.
Gunnar, Elny och Sonja Jonsson.
Gerd Stenbäck.
Rune Rundquist.
Frank Gagner.
Margit Vestlund.
Kerstin Berlin.
K. E. Sjöberg med familj.
Ingegerd Sjöberg.
Henning Skoglund.
Albert och Mary Stenbäck.

356 Gambettas Minne.

Estrid och Einar Söderberg.
Em. Öhrberg med familj.
Axel Nybäck med familj.
Svea och Otto Wiklund.
Andrietta Andersson.
Olivia Söderberg.
Konrad Jonsson med familj.
Emelia och Konrad Andersson.
Ruth och Verner Nessler.
Lilly och Gunnar Nordling.
Greta och Nils Johansson.
Einar Olsson.
Märta Lindberg.
A. Rönnberg med familj.
B. Aslund med familj.
Henrika Hulinder.

369 Sundhet.

Rune Andersson.
Britt Andersson.
Barbro Andersson.

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

tillönskas alla ordenssyskon, vänner och bekanta.

Hans Erik Brodén.
Martin Hedman.
Lilien Sjöström.
Gerd Hammarstedt.
Hjördis Nilsson.
Magda, Fridolf och Bo Söderlind.
Birger Hedman.
Margot Jansson.
Kjell Knutsson.
John Erik Sjöström.
Harriet Högström.
Anne-Marie Tångring.
Inga Märta Landström.
Inge Lundkvist.
Eivor Silver.
Sigvard Silver.
Georg Lindgren.
Roland Lindgren.
Astrid Sundin.
Gert Eriksson.
Karl Georg Bolander.
Maj-Britt Sjödin.
Jan Andersson.
Rune Hellman.
Ingemar Olsbro.
Erik Landström.
Lennart Söderlind.
Kjell Eriksson.
Valborg, Curt och Thure Carlsson.

434 Segerkämpan.

Dora och John Nordén.
P. A. Larsson.
Hulda och J. A. Karström.
Gerda och Johan Thunberg.
Lina Larsson.
Karin och Ansg. Wallgren.
G. L. With med familj.
Edla With.
Erland With.
Gustaf Tiderman.
Hanna Lindblom.
Judit Svensson.
Sven Svensson.
Ingrid Widmark.
Gerda Nilsson.
Astrid Karström.
Erik Bergman.
Nils Bergman.
Erland With.

977 Tunaborg.

Lennart Nyqvist.
Anna och John Östman.
Mina och F. Nilsson.
Astrid och O. Palmqvist.
Barbro Akerblom.
Anna-Greta Malmgren.
Lisbeth Skoglund.
Ruth Norberg.
Emmy Hansson.
Greta, Allan och Maria Engström.
Emelia och Verner Nordin.

Ingrid och Gösta Engman.
Arné Källström.
Harry Wallbom.
Svea och Magn. Hovlin.
Ragnhild och Alfr. Olsson.
Linda och Arvid Andersson.
Gunhild och Axel Thunfors.
Eric Strid.
Ingalill Westin.
Märta-Stina och Rune Nilsson.
Ruth Westberg.
Majlis Högbo.
Torsten och Gunhild Runsvik.
Valter Englund med familj.
Alfred Andersson med familj.
Göte Nilsson med familj.
Amanda Nilsson.
Albert Vestberg med familj.
K. Eriksson med familj.
Johan Nilsson med familj.
Bertil Larsson.

1134 Carlshem.

Thilda Johnsson.
Axel Vikström med familj.
Arne Vikberg med familj.
Bengt E. Johansson med fru.
Ingrid, Karin, Greta.
Hj. Larsson.
Erik Berglund.
Rune och Britt.
Erik Wiklund.
Frans Högqvist med familj.
Frans Edlund med familj.
Logen 1134 Carlshem.

1585 Stridsbasunen.

Johan Karlsson med familj.
Helmer Bergström med familj.
Algot Thunfors med fru.
Karl Abramsson med fru.

V. Kölkvist med familj.
Stig Bodare med fästmö.
Fredrik Jonsson med familj.
Fridolf Persson med familj.
Aug. Gelfgren med familj.
Lennart Engman med familj.
Erland Mangseth med fästmö.
Oskar Bergius med fästmö.
Fred. Rex med fästmö.
Ingegerd Nordstrand.
Siv Sundberg.
H. Engman med fru.
Tage Jakobsson med familj.

1960 Magnus Huss.

Märta Malmberg.
Gurlie Vestberg.
Anna-Stina Rosenlund.
Helge Lemon.
Ragnar Karlsson.
Eivin Albertsson.
Bert Engelbertsson.
Stig Bergman.
Verner Vestberg med fru.
Bengt Vestberg.
Kerstin Mikaelsson.
Lars Lindberg med fru.
Karin Wilhsson.
David Wiklander.
Hjalmar Andersson.
Sven E. T. Olsson.
G. Edström.
J. Gust. Johansson.
Magnus Huss' ungarlar.
Sven Hagman.
Sören Hammarberg.
Emma Forsell.
Ivan Jonsson.
Erik Moberg.
Folke Henriksson.
Gunnar Bengtsson.
Ulla Bengtsson.
Tor Martinsson.

1973 Fridshemmet.

Villy Hedlund.
Assar Eriksson.
Evert Bergelin med familj.
Olle Vestin.
Märta Eriksson.
Stig Karlsson.
Gustav Sarbäck med familj.
Bertil Sundberg med fru.
Johan Nordell med familj.
Mimi och Valfrid Sten.
Johan Sand.
Ivar Jönsson med familj.

2051 Segerlönen.

Gunnar Viklander med familj.
Gunnel Viklander.
Paula och Helmer.
Erik Viklander.

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

tillönskas alla ordenssyskon, vänner och bekanta.

Vega Sundberg.
Gunnar Pettersson.
Herta och Almer.
Gust. Sundling med familj.
Tore Sundling.

2058 Vivan.

Majken Lindberg.
Lissen Bergström.
Allis Alexandersson.
Boktryckare M. Sellman med familj.
Ake Henriksson med familj.
Fru Henriksson.
Erik Ohlson med familj.
Torsten Littman.
Bernh. Bergström med familj.
Bernt Graveleij med fru.
Ivar Littner.
Sven Gerdin.
Göte och Siri Söder.
Ida och Sixten Liljestrand.
Hulda Norberg.
T. Berglund.
Maja och Gideon Holmberg.
Nils Norrbom med familj.
Märta Söderlund.

Alexis, Eva, Siv, Dinie.

Maj Britt Lindström.

Ivar Nyman.

Stig Stärkman.

Kurt Kroon.

Erik Eriksson.

Inga Johansson.

Margit Isaksson.

Malte Eriksson.

Gun Bergsten.

Karin Westerlund.

Thure Lindh med familj.

Allan Källberg.

Einar Englund.

Gunnar Bergström.

Berta Jonasson.

Stig Zätterström med fru.

Severin och Hilma Asp med familj.

Sten Sundelin.

Hilda Sundelin.

2854 Vår Borg.

Agda och Helmer Genberg.

Elly Norström.

Tage Asplund.

Ellen, Eric och Rolf-Erik Asplund.

K. G. Eriksson.

Ida och Karl Asplund.

Eric Wikman.

Sigrid Nordin.

Bjarne Johansson.

Ake Andersson.

Sonja Johansson.

Gunborg och Bertil Jansson.

Anna Johansson.

3116 Framåt.

Karl Erik Lind.

Stig Andersson.
Wärner Andersson.
Anna Westman.
Agnes och Bertil Elvén.
Svea och Alvar.
K. J. Wästman med familj.
Elsa och Sylvi.
Olov Jansson med familj.
Jonas Berglund med familj.
Hulda Olsson med familj.

Johan C. Johansson.
Anders Boström med fru.

4577 Fredsstjärnan.

Jonas A. Hellstén.
Anna och Alex Danielsson.
Betzy och Birger Modin.
Anna Eriksson.
Gösta Helander.
Sture Persson.

God jul och Gott nytt år

tillönskas läsare

och annonsörer av

Fyrbåken

3485 Skansbaneret.

Sven Edvall med familj.
Lars Larsson med familj.
Mauritz Lidberg med familj.
Hendry Höglin.
Margareta Norén.
Agda Sjögren.
Helmer Venberg med familj.

Jack Svärd.

Harry Wannberg.

Arvid Andersson.

Rune Eriksson.

K. J. Byström med fru.

Anne Marie Svärd.

Ida Olsson.

Alvar Olsson med familj.

Carl Th. Näsberg.

Georg Söderlund.

Ida Modin.

Ivar Andersson.

Ville Formgren.

Märta Eriksson.

Stig Sydh.

Yngve Sydh.

3715 Winterbloss.

Wilh. Öberg med familj.
Ragnar Bergström med familj.
Verner Vestin med familj.
Stina och Fritz Bredberg.
Maj-Britt Bredberg.
Erik Zetterberg med familj.
Albert Vernman med familj.
Gullan Johansson.
Konrad Bergström.
R. Eliasson med familj.

4753 Böljan.

Albert Björk.

Bertil Björklund med familj.

Dagmar Carlsson.

Britt Persson.

Anna Hedqvist.

Hilding Dahlström med familj.

Tycko Wedin med familj.

Helmer Strömstedt.

Anna Hoffman.

Yngve Björklund.

Hjalmar Björklund med familj.

Konrad Karlsson med familj.

Erik O. Björklund.

Malin Vedin.

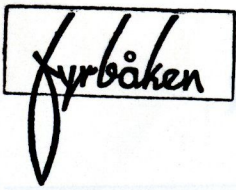
Elve och Hilmer Björklund.

Anna Udén.

Aug. Björklund med familj.

Helmer Karlsson med fru.

Forts. på sid. 26.

Broder Bernhardus Brädspelet

Forts. från sid. 5.

— Bäste, käraste broder, eller är du djävulen? Heliga Guds moder och alla helgonen! Vill du låna min tagelskjorta eller kanske du hellre vill ligga naken på stengolvet? Men jag vet inte om det nyttar. Ack, käre broder, hur skall du kunna gottgöra detta!

Olavus var uppriktigt uppskakat; och hans uppriktighet ingick förbund med hans avund, som sökte tillfälle till angrepp; och när detta kom hade det en förkrossande kraft, dock utan verkan på Bernhardus, som inte kunde förstå, att han gjort något orätt, ty han hade lagt ner sin själ i arbetet, det hade absorberat hela hans varelse och den heliga Guds moder hade lyckats så bra för honom, att han stundom trott sin hand vara ledd av Gud fader själv.

— Dyre broder Olavus, jag aktar högt ditt teologiska vetande, jag vet att på den punkten står jag långt under dig. Men du får förlåta mig om jag inte kan förstå att den heliga Guds moder blir sämre av att pryda mina brädspebrickor. Vad är en brädspebricka? De här är av ben, kanske från ett får, och ingenting kan väl vara oskyldigare än ett får! Har broder Olavus glömt ulvarna och lammen? Käre broder, dina farhågor oroar mig inte men de gör mig ledsen. Se på Guds moder, se hur mildt hon blickar! Inför den blicken måste man böja sitt huvud, den är av Gud, det är han som snidat och målat med mina ovärdiga händer.

Hur Olavus reagerade inför dessa i sanning naiva ord är inte lätt att säga; det syntes inte mycket på honom, men det är möjligt att inom honom utkämpades något slags strid, kanske mellan hans teologiska jag och ett annat, mindre teologiskt, som trots sitt ringa mått av lärdom dock inte saknade argument, i varje fall blev hans blickar på det nya brädspelet allt mer otvetydigt ömma, och till sist sade han:

— Hör på, min älskade broder Bernhardus, du och jag... kort sagt, det var länge sen vi spelade bråde samman, men i kväll har jag händelsevis inte så mycket att göra, och det skulle fägna mig, ja, verkligen fägna mig, om du ville ta ett parti med mig, ja, med ditt nya spel, jag skall vara mycket försiktig med brickorna...

— O broder, det var ju därför jag

kom hit! Jag kan inte säga hur lycklig du gör mig!

Bernhardus glädje över den lyckliga utgången av deras meningsutbyte kände verkligen inga gränser; hans smala, bleka händer darrade av iver, när han lade brickorna i utgångsläget, och på hans kinder flammade två röda fläckar.

Olavus sköt fram trästaken med vaxljuset, så att skenet kastades ner i den vackra lådan, och av reflexen i jungfru Marias ögon kunde man nu tydligt se att de var himmelska. Så spelade de. Huvudena böjdes allt djupare ner och tärningen rullade. När Olavus spelade, knäppte Bernhardus ofrivilligt händerna av gammal vana, och likadant gjorde Olavus, när Bernhardus höjde tärningen till kast. Man skulle nästan ha kunnat tro att de ömsevis var försänkta i bön, men det var de inte.

Tid och rum försvann för de båda spelande, och de märkte inte att de inte längre var ensamma. Bakom Bernhardus stod en jättelik figur med en påse på ryggen, ur vilken stack fram en fiol, som spretade rakt ut i luften, ty mannen hade lutat sig framåt och följde intresserat med spelets gång. Ljuset belyste skarpt hans mörkhyade ansikte; pannan doldes till hälften av en svart hårlock som fallit fram ur det överrika buskaget på huvudet; och just nu blänkte det illmarigt i hans bruna ögon, och munnen blev ett snett streck med en krok på änden, när han plötsligt skrattade till:

— Nej, min bäste Olavus, kan du inte räkna! Du har ju sex band i följd, vet jag! Det är hyggligt av dig, Bernhardus, att låta sånt passera, men du blir utfattig på det, förstår du, utfattig! Men naturligtvis, ni spelar väl inte om andra värden än äran!

— Men se, Guds fred, käre Per spelman! vaknade Olavus till, ty han var snabbast i vändningarna. Det var flera år sen sist. Vad för dig till våra trakter?

Plötsligt kom han att tänka på det gamla utslitna brädspelet och tillade en fråga om Per spelman skulle hämta sitt spel, men Per spelman hade viktigare ärenden än så; det drog mot jul, och det fanns rika herremän i denna bygd; en lekare med många goda historier på lager och visor och musik och klang och

jubel i sin påse, han hade marknad om julkvällarna.

— Men det var ett fasligt grant spel ni har! Per spelman kände provande på brickorna, studerade mönstren, smackade med tungan och fick Bernhardus att rodna av glädje.

— Jaså, det är ditt, Bernhardus. Hemgjort, vasa? Av ben då, förstås, som du skulle ha gjort knivskaft av, och färger, som du skulle ha använt att måla, hm, andra bilder av, vasa? Riktigt, va?

Per spelman snörde långsamt av sig sin påse, ur vilken en röd flik av hans lekarekostym fladdrade fram som en plötslig varningssignal.

— Hördu, Bernhardus, om du och jag skulle ta oss ett parti, du såg ju nyss att Olavus försökte lura dig...

Olavus protesterade, men Per spelman fortsatte.

— Men vi ska spela, serdu, om andra värden än om äran! Jag sätter opp, ja, vad vill du ha? Jag har en ny mässbok här i min påse. Se så vacker den är! Känn vilka pärmar! Och alldeles oanvänd! Ajajaj, den är dyr. Ja, det vet du väl bäst själv, Bernhardus!

Bernhardus var på glid; han visste att det var synd; men å andra sidan, hans gamla mässbok var alldeles sönderläst; och inte kunde väl Gud ha något emot att han fick en ny mässbok, så att han bättre kunde tjäna honom? Bernhardus blev förlägen, hans fågelögon flackade runt, stannade småningom i en pendelrörelse mellan Per Spelmans lockande mässbok och Olavus ogillande ansikte och tittade slutligen i kors på nästippen, men den pekade händelsevis rakt på Per spelmans mässbok, och när Bernhardus slutligen höjde blicken var han besegrad.

Forts. på sista sidan.

Sundsvalls
Expressbyrå A.-B.

RING 1128. Trädgårdsgatan 10.

Lokaler för magasinering.

Studera nykterhetsrörelsens

historia

på din ort!

Kortfattad studieplan i nytt slags hembygdshistoria

Hembygdens historia är inte bara flintyxor och gamla skåp. Det är också en social verklighet, som har vuxit fram under vår egen och våra fäders tid. Och hembygdens sociala historia är inte mindre betydelsefull än bohagstingens och de folkliga brukens historia. I bygdens sociala historia spelar nykterhetsrörelsen en stor roll. Framtidens forskare kommer att skänka den sitt stora intresse och ge den en rättvis uppskattning. Men vi behöver inte vänta på deras verk. Vi kan redan nu räcka dem en hjälpsam hand. Vi kan hjälpa dem så att inte deras forskningsmaterial går till spillo.

Vi kan bilda en cirkel och teckna upp hembygdens nykterhetsrörelsens historia samt samla ihop det material, som hör samman med detta. Det gäller ett material, som på många håll är på god väg att förintas. Särskilt landsbygdens studieintresserade ungdom kan här finna en roande och lärorik forskningsuppgift vid sidan av vardagsarbetet.

Denna artikel gör ingalunda anspråk på att vara en utarbetad studieplan. Den är snarare ett utkast till en sådan, som sedan eventuellt kan prövas praktiskt och därefter fullständig. Vi tänker oss alltså:

Vi sitter några stycken och ämnar försöka oss på en självständig studieuppgift, utan ledare och utan förkunskaper och nästan utan tillgång på litteratur. Och så börjar vi och låter vår egen loges historia utgöra den röda tråden i vår undersökning.

Första uppgiften: Hur vi började. Den undersökningen för oss tillbaka till gamla tider, kanske 80-talet eller 90-talet. Ar logen av nyare datum (dess charter kan ge besked) har den kanske haft en eller flera föregångare på orten. Alltså: sök fram gamla protokoll och handlingar och gör anteckningar om logens äldsta historia.

Passa i förbigående på att kontrollera, att logens (och dess föregångares) arkiv är på betryggande sätt förvarade.

Andra uppgiften: Försök att teckna den sociala bakgrunden till nykterhetsrörelsens genombrott i er bygd! Hur levde folk? En eller annan gammal stuga från den tiden har kanske överlevt nya tidens bostadsförbättringar och kan bära sitt ojäviga vittnesbörd om hur fattigt folk levde. Teckna av, fotografera, arkivera! Intervjua äldre, som var med på den tiden, skriv ner deras vittnesbörd och spara dem!

Passa i förbigående på att ordna en "hembygdsutställning" vid ett av logens möten med det material ni har samlat ihop,

och beledsaga den med ett föredrag om hur nykterhetsrörelsen nådde er bygd och fick fäste där.

Tredje uppgiften: Nykterhetslagstiftningen och nykterhetstillståndet i bygden fordomsdags. Lagstiftningen finns det flera böcker som ger besked om. Nykterhetstillståndet kan nog intervjuarna ge besked om. Platsen där den gamla "bykrogen" hölls finns ännu kvar. Berättelser om hur det gick till vid bröllop och begravningar lär nog finnas.

Passa i förbigående på vid ett logemöte att ordna ett kort föredrag som visar vad nykterhetsrörelsens arbete i bygden betytt för förbättrad folksed!

Fjärde uppgiften: Rörelsens utveckling. Teckna i korta drag med ledning av protokoll och dylikt hur logen arbetade, hur den roade sig, hur ordenshuset kom till, och så vidare. Titta på medlemsmatrikeln! Ni ska finna namn där, som ni blir överraskad av att finna! Namn på folk, som fått sin första offentliga skolning och många bestämmande livsinytryck inom er loge, och som sedan gått andra vägar.

Passa i förbigående på att ordna ett riktigt stilligt offentligt logemöte med hembygdsbetonat program och bjud in alla som någon gång har tillhört logen. Gör klart för dem att ni känner gemenskapen med dem alltjämt, och att ni räknar med deras stöd. Till en början kanske i form av kollekt till studieverksamheten.

Femte uppgiften: Sammanfattning. Låt alla studiecirkeln medlemmar hjälpa till att samla ihop och knyta samman materialet — det som rör logens och nykterhetsrörelsens utveckling i er bygd, det som rör det sociala tillståndet förr och nu, det som rör nykterhetslagstiftningens och nykterhetstillståndets utveckling (fråga någon äldre kommunalman om det "kommunala vetots" användning) — och gör en krönika med många bilagor till. Tala vid läns museets intendent om eventuell deposition av det viktigaste eller alltsammans i hans vård.

Passa i förbigående på att på en av logens "minnesdagar" — sådana hittar vi nog flera — ordna ett logemöte i gammal stil och med gamla ritualer, logens äldsta standar på sin plats i salen och dess äldsta medlemmar på hedersplatserna. Ibland kunna sådana "möten i gammal stil" verka skattretande på nutiden. Men vet ni tillräckligt mycket om er egen rörelsens historia för att veta varför det gick till så — då skrattar ni inte.

Ja, det här var inte någon riktig studieplan, bara ett utkast. Ni, som kanske försöker er på uppgiften i praktiken, kan göra det mycket bättre. Det är en forskningsuppgift, som väntar på er och som ingen annan än ni kan hjälpa vetenskapen att bearbeta. Det material ni får att arbeta med är förgånligt och måste tas till vara innan det är förlorat. Den glädje ni kommer att känna under arbetet är den verkliga studieglädjen — forskandets, samlandets och sanningssökandets.

K. H. Rönblom.

(Ur Västerbottens IOGT-distrikts månadsblad.)

Gör ett besök

på

CHINA *bio*

under julhelgen

Gör EDRA INKÖP

av **tidningar** och **tobaksvaror**

i Tobaksmagasinet,

SUNDSVALL

GOD JUL...

Forts. från sid. 23.

Sven Björkkvist med familj.
 Petrus Björkvist med familj.
 Theodor Moberg med familj.
 Sven Solander med familj.

4898 Vinterny.

Hilda och John Östlund.
 Erik Viklund.
 Tycko Näslund med familj.
 Hjalmar Wallin med familj.
 Ivar Berglund med familj.
 Ossian Näslund med familj.
 Harry Nylander med familj.
 Anny Jakobsson med barn.
 Waldemar Aström med familj.
 Greta och Einar Aström.
 Lotty, Gottfrid, Karin.

5240 Kamratkretsen.

Olle Öhman.
 Einar Nylander.
 Jenny och Birgit Öhman.
 Edith Andersson.
 Elsa och M. Gunnar Öhman.
 Hilma Pettersson.

5246 Bredsjön.

Nils Östman.
 Ruben Viklander.
 E. H. Nylén med familj.
 Berta Nylén.
 Thor Eriksson.
 Elov Englund.
 Sigurd Andersson med familj.
 Erik Sjodin med familj.
 Sixten Englund.
 Ragnar Östman med fru.
 Eva Åkerdal.
 Svea Åkerdal.
 Tage Berg.
 Göran Åkerdal.

292 Samfundets Stöd.

Bror Lundgren.
 Till "Mulla" från Astrid och Linnéa.
 Artur Andersson.
 Gösta Sjödin.
 Stig Backlund.
 Volmar Bredin.
 Arnold Mattsson.
 Sven Sellstedt.
 Nils Backlund.
 Jonas Backlund med fru.
 J. Bäckvall.
 Gun Jonsson.
 Bengt Olof Bergqvist.
 Bror Dahlberg.
 Ruth Malm.
 Eivor Johansson.

Min stoltaste dag

Stockholmstidningen har under en tid haft en pristävlan, där det gällt att med några korta rader berätta om "Min stoltaste dag". Ett av de bidrag som influiter i tidningen återges härnedan. Några kommentarer torde vara överflödiga. Det är bara att hoppas att tidningens stora läsekrets observerat det:

En kamp och en seger.

Hr redaktör!

Hoppas ni inte finner mina enkla rader för banala för att publiceras. Endast den, som varit slav under en last, kan rätt förstå meningen i denna lilla bikt...

— Efter en serie svåra motgångar, som gjorde mig håglös och nedstämd, tog jag till den sämsta utväg man kan finna i en dylik situation: jag började använda sprit eller rättare sagt, jag började missbruka den. Och så gick det som det brukar gå, jag märkte först för sent att jag ej längre var min egen herre. Den förtvivlan jag kände över min svaghet dränkte jag i nya rus och så gick det några år under fattigdom och förnedring. Till slut kom den dagen då alla tillgångar var slut. Under denna ofrivilliga absolutism var det som om jag hade vaknat upp ur en ond dröm. Jag hade en svidande uppgörelse med mig själv, och så beslöt jag mig för att bli en ny människa. Jag skall inte vidröra de ändlösa frestelser som pinade mig, men varje gång jag vann seger över mig själv, blev en uppmuntran att kämpa vidare. Under två års tid vågade jag ej besöka en restaurang för att icke bli inledd i frestelse. Till slut beslöt jag

Bengt Olof Jonsson.
 Petrus Jonsson med familj.

Mut-Sverige

Apropå Mut-Mattson skriver Joy i Dagens Nyheter:

Nog borde en stor del av den svenska herrvärlden krympa ihop under den soliga vår som skiner från de där affärerna. Och nog borde de vrida sig i obehag inför de lyckade karikatyrerna av de där vanliga affärsluncherna som anses så enormt nödvändiga — "för att träffa folk" — "för att spara tid" — "för att man inte kan komma nån vart annars".

Sammanträden som sträcker sig över hela dagar hör man talas om. Prat och snack herrar emellan och ett malande över ärenden som med någon förarbetning borde kunnat avgöras på kort tid.

Men det, se, går inte an, för under detta uttänjda ballrande herrarna emellan skall en lunch med nubbar och pilsner och grogg samt en middag med nubbar och vin och pilsner och grogg bakas in. Ofta med en supé på ändan.

Hela den Mattsonska affärslunchkulturen är en verklig spegel för stora delar av ståtliga svenska herrar. Den toujours lunchstämningen när herrarna med uppknäppta överrockar och mosigt skinande ansikten tågar ut från stans bästa näringsställen, den sol- och vårdagern är det som leder till att skumma bekantskaper slinker med bland all den pampiga vederhäftigheten. Alkoholism och förskingring är utkanterna på de präktiga affärer som görs upp med ängslig rädsla om värdigheten, spräckt till skroderande broderskap under inflytande av det feta restaurangsmörgåsbordet, sprit och öl.

att prova mig själv. Jag gick in på en krog, träffade några gamla supbröder där, slog mig ned vid deras bord och beställde en sockerdricka. Jag satt hos dem i två timmars tid, drack min sockerdricka och log åt deras iver att få i mig en grogg. När jag gick därifrån kände jag hur stoltheten växte inom mig. Jag hade besegrat mitt sämre jag och vissheten härom gjorde dagen till den stoltaste i mitt liv...

Bröderna Stegebys

CHARKUTERIAFFÄR

SALUHALLEN — telefon 3565

står till tjänst med alla

JULBORDETS LÄCKERHETER!!

**Kol - Koks
Byggnads-
material**

■
Tegel

■
Trävaror

A/B. KOLIMPORTEN-LAURENTS
Storgatan 26. Tel. Namnanrop.
SUNDSVALL

**Skapa
i samverkan**

Konsum Erikslund

Allt i RADIO

REPARATIONER
RÖR
RESERVDELAR

Norrlands Radio

Storg. 9. Tel. 5380, bost. 68217.
Har levererat Radiogrammofonen
till Logen 2058 Vivan, Vivstavarv.

*För goda köp -
till rätt pris borgar*

konsumbutikerna

i Sundsvallsdistriktet.

Gynna Fyrbåkens annonsörer!

VID VISTELSE I SUNDSVALL

Besök

KPS

självserving

ideal-
matställe
för alla!!

Inga
drickspengar

KOOPERATIVA PRODUKTIONSFÖRENINGEN

SE nyktert på inköpsfrågan:

Handla med förtroende i **DE PRIVATA
AFFÄRERNA**

Godtemplare!

Låt inbinda
Edra
böcker hos

Wikströms Eftr.

Fredsgatan 5. Sundsvall.

Byggnadsbolaget

HALLSTRÖM & NISSES

P. HALLSTRÖM
Kapten i v. v. k.

AND. NISSES
Byggn.-ingenjör

SUNDSVALL
Tel. 55590 (växel)

HUS- och FABRIKSBYGGNADER
BRO-, VÄG- och VATTEN-
BYGGNADSARBETEN.

Rapporteringen

*utgör en värdemätare på
distriktets arbete!*

**Rapportera i tid för
fjärde kvartalet!**

LANSJÄR

KVALITÉ och STIL till önskepriser

Salander

Föreningstryck:

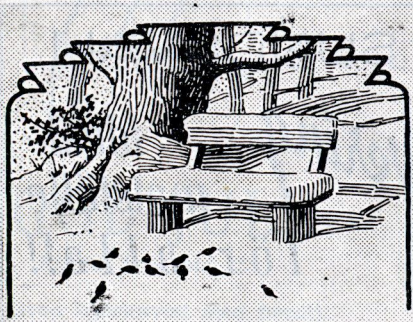
Verksamhetsberättelser
Affischer
Program
Papper och Kuvert
samt Brevkort
Biljetter etc.

*God kvalité —
Rimliga priser!*

Nya Samhällets

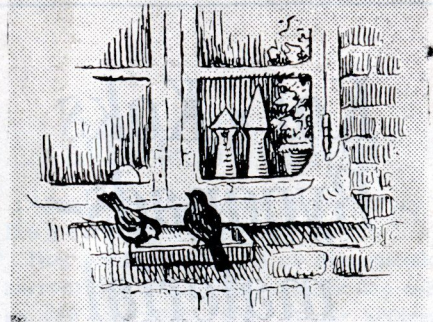
Boktryckeri

Köpmangatan 5
Sundsvall
Tel. 4588.

Fyrbåkens

JULNUMMER
1945

Br Bernhardus brädspel . . .

Forts. från sid. 26.

— Och du, Bernhardus, krokade Per Spelman i med sitt sneda leende, du sätter opp, ja, låt mig fundera . . . Per spelman kliade sig i nacken och låtsades fundera. Jo, du sätter opp en bricka, förstår du, en av dina brickor! En ringa insats mot en så vacker mässbok!

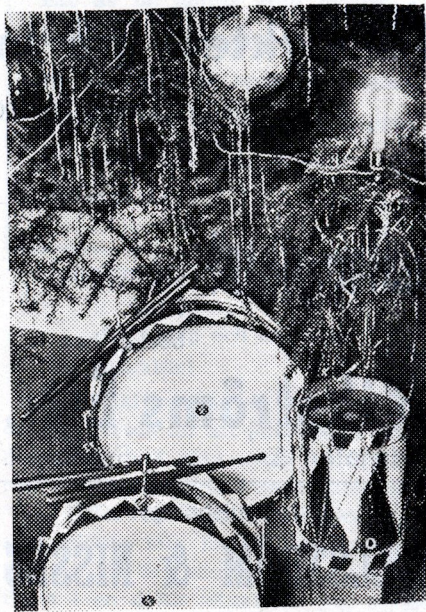
Efter en stunds tystnad nickade Bernhardus bifall; förlorade han en bricka, så hade han tjugonio kvar, och för övrigt kunde han göra en ny.

Men Bernhardus förlorade alla trettio brickorna. Djävulen endast vet hur det gick till, men Bernhardus blev både jan och sprängjan, och Per spelman vann både kronspel, trappspel, uppspel och kejsarspel. Han var en överdängare; men han var ju lekare och kanske hemma i svartkonst; ja, troligen var han det, man kunde nästan se det på hans leende, som blev snedare och snedare med en krok på änden precis som en båtshake, och på den hakade han upp alla Bernhardus brickor, inklusive Maria, som inte förändrade en min.

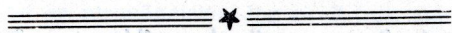
Slutligen satte Bernhardus med ett sista förtvivlat hopp upp lådan med de vackra sniderierna och de fina färgerna; han svettades våld samt när han flyttade brickorna, som han inte längre ägde, och han var nästan skinnflådd på insidan av händerna, så mycket hade han i sin ångest gnidit dem mot varandra; men här hjälpte ingenting, ty nu märkte han att han spelade mot djävulen; och djävulen tog även lådan.

Så reste sig Per spelman, samlade ihop brickorna, lade dem i sina prydliga fack och satte på locket, stoppade ner mässboken i påsen och snörde även ner varningssignalen ordentligt, varpå han gick med Bernhardus själ under armen.

Bernhardus fick vatten och bröd i fjorton dar därför att han försum-

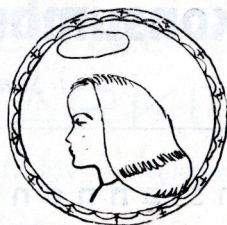

Granen glittrar och glänsar och därnere på golvet ligger nya fina trummor till både Dan Peder, Nils Olof och en till. Men vilket liv det skall bli mellan jul och nyår!

mat vespren, som Olavus inte behövde besöka eftersom han var portvakt; och han gjorde Mariabilden färdig till jul, men den blev inte lyckad.

Så småningom dog Bernhardus, men hans brädspel hamnade på museum, och man kan fortfarande se på brickorna med Maria på att hon är ett himmelskt väsen. Vilket museum det gäller skall här inte omtalas, ty världen är full av Per spelmän, och vem vet om inte läsaren är en av dem.

Vanvördigt . . .

Forts. från sid. 2.

var hopplösa herrar på allt sätt. Inte nog med det. I sin fullkomnade ondska vävde de in i musiken — om man nu skall kalla det musik — en massa tankar, en massa moral, bitvis med humanitet; överhuvud taget en massa omodernt och antikt gods, som om man är känslig — vilket man som tur är inte är alltför ofta — kan få skinkan att vältra sig mellan tungspetsen och gommen och gör att den bråkar och krånglar och inte vill ge sig iväg den rätta vägen. Tro mig eller inte (jag gör inte anspråk på det) men det lär finnas folk, som glömmer bort att äta när dom hör sådan där s. k. musik. I stället har dom börjat tänka och fundera över världens ondska (aldeles som det finns någon ondska när dom får äta hur mycket dom vill och sova, har det varmt och skönt). Denna andliga spis kan ha oanade konsekvenser. Akten Eder. Det vore orättvist när nu denna matens högtid nalkas att trötta läsaren med ännu mer av denna underliga sorts spis. Jag kan endast säga till sist. Håll er till maten och sängen. Gör intet överilat! Distrahera inte matsmältningen med musik eller dikter (!) eller annat farligt som kan läsas i böcker. Då kan det hända — Oh, fasa! — att hjärnan kommer i funktion. Då kan det till och med hända att ni gör en massa dumma föresatser. Spar dem till nyår! Helst längre. Kom ihåg vad som står i skriften (men läs den därför inte): Människan lever inte allenast av bröd. Nej, det är så sant så. Det bör till skinka också, fet, saftig skinka. Mm.

Två nya LD

Sedan sist har två nya LD tillträtt sina viktiga befattningar. Det är Sören Bild, Skönsberg, för logen 228 Skönsborg och Frans Adolf Edlund, Utvik, Ankarsvik, för logen 1134 Carlschem. Båda önskas lycka till i sitt arbete.

Rapporter, motioner, kommittéer m. m.

Distriktslogemötet 1945

RAPPORT

f r å n d i s t r i k t s r å d e t

Distriktsrådet får för verksamhetsåret 1/2 1944—31/1 1945 avgiva följande redogörelse.

Distriktsrådet har under arbetsåret hållit fyra sammanträden, varav ett före distriktslogens årsmöte. Verkställande utskottet som bestått av DT, FvDT, DSK, DUL och DS har hållit 8 sammanträden, varav ett före distriktslogens årsmöte. Samtliga sammanträden ha varit förlagda till Sundsvall.

Missioneringen.

Det gångna verksamhetsårets arbete avsåg att under kampanjparollen "Bygg framtiden på helnykter grund" effektivisera arbetet inåt och att genom vidgad propaganda och yttre missionering söka häva den under ett flertal år konstaterade mdlmsminskningen och om möjligt vända den till en medlemsökning under arbets-, jubileumsåret.

DT hade som en fortsättning på fjolårets kampanjplan utarbetat en ny som vann DR:s enhälliga gillande, och som under arbetsåret stått som rättesnöre för distriktsrådets och logernas verksamhet.

Som första punkt uppsattes i denna plan som mål att varje Godtemplarordens organisation inom distriktet skulle vara i fullt arbete. Distriktsrådet har även städse haft detta mål för ögonen och ett omfattande arbete har bedrivits för att nå det, dels av distriktsrådets egna medlemmar, dels av sådana distriktsrådet kallat i särskilt uppdrag och som dessa i de flesta fall genomfört med stor framgång.

I detta avsnitt av arbetsplanen konstaterades även värdet av att ungdomsloger, scoutavdelningar och SGU-avdelningar arbeta effektivt, så att den naturliga "återväxten" för Orden inom distriktet garante-

ras. Distriktsrådet har hållit sin uppmärksamhet riktad på dessa verksamhetsgrenar och givit dem det stöd som begärts. Vi kunna med största glädje och tillfredsställelse konstatera att ungdomsverksamheten, scoutverksamheten och SGU:s verksamhet bedrivits med framgång under arbetsåret. (Se även ungdomsledarens rapport).

Arbetsplanen upptog vidare även kravet på att kartans "vita fläckar" skulle observeras i expansionssyfte. Distriktsrådet kan i anslutning här till meddela att

två nya loger

bildats under året, en i Mellberg, Ljustorp — en plats där tidigare ingen nykterhetsorganisation funnits — samt en i Ensillre, Borgsjö. Båda synes vid arbetsårets slut ha uppnått den inre stabilitet som ger löfte om ett framtida framgångsrikt arbete i distriktets, Ordens och samhällets tjänst. Dessutom har förarbeten för bildandet av en loge på ytterligare en plats inom distriktet bedrivits. Dessa ha nu fortskridit så långt att det finns hopp om att loge skall kunna bildas där tämligen snart på det nya året.

5 % ökning av medlemsantalet

uppställdes liksom föregående år som mål för arbetet. Två av distriktets kretsar ha uppnått detta mål, nämligen Skön—Alnö och Borgsjö—Haverö. Distriktslogen i sin helhet har däremot inte gjort detta. Vi kunna emellertid med särskild glädje konstatera att distriktet lyckats hålla fjolårets medlemsantal, vilket måste noteras som en stor framgång efter de många åren av allvarlig tillbakagång. Vi hoppas och tro att detta betyder att vinden äntligen vänt

sig och att motgångarna skall vika. Detta kan emellertid inte ske på annat sätt än att alla besjålas av den optimism, tro och framtidstro, offervilja och arbetsvilja som karaktäriserat många under det gångna året.

Folkhögskoleinsamlingen

har bedrivits med stor intensitet inom distriktet i olika former. Distriktet har med 3.000 lotter deltagit i försäljningen till andra folkhögskolelotteriet. Under arbetsårets senare del ha igångsatts en speciell insamling för Medelpad, vars resultat i samband med distriktslogemötet pingsten 1945 skall överlämnas till folkhögskoleinsamlingen. Distriktet har dock inte under året uppnått det uppställda målet, fem kr per medlem, men gott hopp finnes att så skall ske inom en snar framtid.

Prenumerationskampanjen

har på grund av ogünstiga omständigheter inte kunnat bedrivas med den kraft som vi hoppats. Lokalt har dock betydande framgångar noterats även på detta område.

Rapporteringen.

En mycket stor förbättring har inträtt på rapporteringens område. Från att tämligen konstant ha hållit sig bland de sista i centralexpeditionens statistik har det under det sista året placerat sig bland de främsta. Förbättringen har skett gradvis kvartal för kvartal, så att vid arbetsårets sista DS-rapport till storlogen kunde insändas före den stipulerade tiden. Detta betyder att LD i mycket stor utsträckning mer och mer förstått värdet av att rapporteringen sker inom utsatt tid. Ett par loger ha även under året uppfyllt fordringarna om att inkomma med rapporten för den 15 i rappor-

teringsmånaden, samt att redovisa inga restantier under fyra kvartal. Dessa ha av storlogen tilldelats speciell uppmuntran.

Patrullverksamheten.

I enlighet med distriktslogens beslut har missioneringen i stor utsträckning bedrivits med propagandapatruller. Verksamheten har under detta år varit behäftad med försöksstadiets fel och bristfälligheter och många för framtiden värdefulla erfarenheter ha vunnits. Klagomål och anmärkningar ha från en del håll riktats mot patrullerna och distriktsrådet som "verkställande myndighet". Långt flera och tungt välgående erkännande ha dock även gjorts.

Patrullerna, två till antalet (från början tre) ha medverkat vid omkring 20 offentliga möten i logers regi på vitt skilda platser inom distriktet. En publik på mer än 2.000 personer ha nåtts genom denna verksamhet. Genomsnittligen ha drygt hundra personer närvarit vid patrullaftnarna. Vår uppfattning är att denna form av propaganda är mycket effektiv och jämfört med andra former mycket framgångsrik. En betydligt större publik nås än vid annan form av missionering. Värdefullt är även att ungdomen nås på ett framgångsrikare sätt jämfört med de flesta andra former för missionering ställer sig denna dessutom avsevärt billigare. Detta även detta första år, då det gällt att reklamera upp patrullerna på ett helt annat sätt än som kan vara nödvändigt ett kommande år.

Kontakt med kretsarna

har skapats på ett bättre sätt därigenom att rådet och vu enligt distriktlogens beslut ägt rätt kalla kretstemplarna till sina sammanträden. Rådet och vu har därigenom delgivit många värdefulla uppslag och tips, vilket varit till stor nytta i arbetet. Önskvärt vore dock om KT i större utsträckning än vad som hittills skett kunde hörsamma kallelser till sammanträde.

Samlingsdagarna

ha utvecklats till en värdefull tradition i distriktet. Syftet med dessa: att över hela linjen samtidigt få igång ett effektivt arbete, har i stor utsträckning nåtts. Många värdefulla och för det framtida arbetet betydelsefulla impulser ha delgivits logerna under denna tid. Tyvärr ha emellertid inte alla loger kunnat

förmås anordna en samlingsdag; andra ha inte rapporterat från densamma. Närmare 40 loger ha dock med säkerhet anordnat samlingsdag och det genomsnittliga deltagarantalet var inte fullt 40. Med tanke på tidpunkten då samlingsdagarna genomföras måste detta resultat anses vara ganska gott. Tvivel råder dock knappast om att det kan göras avsevärt bättre.

Ordens 65-årsdag högtidlighölls på ett värdigt sätt på många platser inom distriktet.

Storlogens instruktörer.

Distriktet har haft besök av två storlogens instruktörer. Br Eric Ljungblom gjorde en värdefull insats i Sundsvalls- och industridistriktet, där han gjorde en värdefull insats med besök hos de svagare logerna. Han kan sägas ha givit impulsen till att två loger som låga praktiskt taget helt nere åter börjat arbeta effektivt. I samband med sitt besök höll han även ett par mindre kurser, vid vilka dock deltagare antalet på grund av ogünstiga omständigheter var mindre än önskvärt. Efter sitt besök upprättade br Ljungblom en värdefull rapport om Ordenshusens tillstånd på de platser han besökt, vilken legat till grund för betydelsefulla åtgärder från distriktsrådets sida i avsikt att förbättra läget för logerna och deras ordenshus.

En andra, kortare turné genomfördes i distriktet av br Olle Axelson, vilken huvudsakligen ägnade sig åt logerna i västra Medelpad. Därvid besökte han även Ensillre och utförde där förberedande arbete för den sedermera bildade logen, Ljungastrand. I Mellberg, Ljustorp, instiftade br Axelsson logen Ljustorp. Br. Axelsson besökte slutligen även logen Hälleberget, där han talade vid ett utmärkt logemöte. Det senare besöket var improviserat, emedan avsikten var att br Axelson skulle besöka Strömås, för att där agitera för bildandet av en loge.

"Personlig" medlemskampanj.

På DT:s initiativ har genomförts en mera personligt färgad medlemskampanj. Ett avsevärt antal av distriktets aktiva medlemmar ha tillställts ett personligt hållet cirkulär med begäran om anskaffning av medlemmar. Kampanjen gav ett överraskande gott resultat och Orden tillfördes flera nya medlemmar genom denna.

Annonskampanj.

Som ett led i strävandena att vidga kännedomen om Orden, effektivisera arbetet och tillföra Orden flera medlemmar har genomförts en annonskampanj. Dess uppläggning är känd genom cirkulär till logerna och behöver alltså inte relateras här. Vi kan i samband härmed konstatera att annonseringen utgjort ett värdefullt led i jubileumskampanjen och att den varit en bidragande orsak till att medlemsminskningen kunnat hållas tillbaka. Till de mera påtagliga resultaten kan noteras att fem utomstående kommit till kontakt med Orden genom en sådan annons. Visst är också att annonserna utgjort värdefull vägledning för besökande godtemplare. Kostnaderna för annonseringen har emellertid visat sig vara i högsta laget och underhandlingar pågå i avsikt att få priset avsevärt reducerat vid en eventuell fortsatt annonsering under delvis förändrade former i framtiden.

Före jul infördes i stadens tre tidningar en större annons mot julsuperiet. Annonserna tillkom på initiativ från Godtemplardistriktet, men betalades gemensamt av flera distriktorganisationer, nykterhetsnämnder och samarbetskommittéer. Vi tro att även denna annons gjort stor nytta.

LD-konferens.

En LD-konferens har hållits i Sundsvall. Samtliga LD eller LD-ersättare hade kallits till konferensen, men tyvärr hade inte på långt när alla hörsammat kallelsen. Avsikten var att söka uppnå en effektivare och påtagligare kontakt mellan LD och distriktsrådet och detta mål synes i stor utsträckning ha nåtts. DT och DS höllo vid detta tillfälle ett par anföranden vardera med synpunkter på det kommande arbetsårets arbete.

Inre missionering och instruktion.

Distriktsrådets och kretsrådets medlemmar ha gjort täta besök hos logerna och gjort stora insatser i logernas program och inre arbete.

Distriktet tackar

alla som med god vilja gjort sin insats för vår Orden i Medelpad under det gångna året och uttalar förhoppningen att de avsevärda förbättringar på olika områden som uppnåtts inte skola visa sig vara av tillfällig art och att dessa framgångar skola

inspirera envar till än större och än framgångsrikare insatser för vår Orden.

Distriktsrådet föreslår

distriktslogen besluta att

1. Distriktsrådet anordnar samlingsdagar i samtliga loger;
2. Missioneringen planlägges och ledes av distriktsrådet i samråd med kretsråden. Patruller användas i propagandan.
3. Kretstemplarna eller ersättare för dessa kallas i likhet med föregående år till DR:s och vus sammanträden. (Vid behov.)
4. DUL:s plan och anslagsäskanden för verksamheten godkännes.
5. DSL:s plan och anslagsäskanden för verksamheten godkännes.
6. DLSN:s plan och anslagsäskanden godkännes.
7. Distriktslogen beviljar anslag till:
 - a) Folkhögskolestipendier;
 - b) Gymnastikstipendier;
 - c) Ungdomsidrottsledarestipendium;
 - d) Antialkoholbyrån;
 - e) Sjukvårdskommittén;
 - f) Reformatorns distriktsomb.;
 - h) Scoutverksamheten enl. rådets förslag till stat.

Distriktsrådet har hos samtliga kommuner anhållit om anslag till kostnaderna för en veckas folkhögskolekurs för föreningsledare, vilken skulle genomföras i distriktslogens regi. Anslag ha erhållits från följande kommuner med följande summor: Torp 200:—, Hässjö 50:—, Haverö 90:—, Stöde 50:—, Attmar 25:—, Alnö 100:— (om minst en deltagare kommer från Alnö), Sundsvall 300:—, Tuna 50:— kr per deltagare från Tuna, Timrå 200:—, Tynderö 50:—, Selånger 50:—, Skön 200:—.

I anslutning härtill får distriktsrådet föreslå att

8. Distriktsrådet uppgör planerna för denna kurs och genomför den på bästa sätt.

Distriktsarkivarien har påbörjat den av distriktslogen anbefollade utredningen om arkivet, men har under utredningens gång framkommit en fråga om lämpligheten av att förlägga distriktslogens expedition i anslutning till arkivet. Det har befunnits alltför tidsödande och även dyrbart att hålla expedition i distriktssekreterarens bostad.

Distriktsrådet får i anslutning härtill föreslå att

9. Distriktsrådet förhandlar med Sundsvalls Godtemplars byggnadsbolag om inrättandet av expedition i anslutning till distriktslogens arkiv och att sådan expedition därefter inrättas.

Redaktionskommittén har på uppdrag av DR företagit en utredning ang. obligatorisk prenumeration på Fyrbåken till alla medlemmar, alternativt till alla godtemplarfamiljer och vi förorda det senare alternativet. Vi ha kalkylerat med att om varje medlem erlägger 40 öre per år, alltså 4 öre per ex., skulle

varje godtemplarfamiljenhet erhålla Fyrbåken. I och med att upplagan skulle bli större kan annonsstocken bli större och tidningen med all sannolikhet kunna bära sig ekonomiskt.

Distriktsrådet föreslår i anledning därav att

- 10) Obligatorisk prenumeration på Fyrbåken införes från ingången av 1946.

Sundsvall den 26 april 1945.

Erik Olsson.
DT

Hans Norling.
DS

RAPPORT

från distriktsskattmästaren för arbetsåret

1/4 1944—31/3 1945.

Tillgångar:

	1/4 1944	31/3 1945
Kassa konto	1.073: 57	769: 24
Inventarier	100: —	90: —
Obligationer	8.000: —	8.000: —
Sundsvalls Enskilda Bank A.-Bol.	1.259: 05	1.290: 52
A.-Bol. Sundsvalls Kreditbank	84: 65	289: 65
Kronor	10.517: 27	10.439: 41

Skulder:

Distriktsombudens konto	5.753: 35	6.186: 60
Förbundsfondens konto	2.500: —	2.500: —
Petrus Anderssons minnesfond	1.259: 05	1.290: 52
Missioneringens konto	—: —	11: 68
Kapital konto	1.004: 87	450: 61
Kronor	10.517: 27	10.439: 41

Inkomster:

Gradavgifter	196: —
Skatter och insamlingar	18.853: 57
Anslag från Sveriges Storloge av IOGT	1.311: 65
Anslag från Västernorrlands läns landsting 1943, 1944	1.950: —
Anslag från Attmars och Sköns kommuner	225: —
Saldo av räntor	225: —
Bruttoinkomst vid propagandagruppernas turné	1.870: 02
Årets förlust	554: 26
Kronor	25.185: 50

Utgifter:

Missioneringen (propaganda och instruktion)	6.409: 71
Ungdomsmmissioneringen	1.417: 90
Studieverksamheten	838: 15
Samhälleligt nykterhetsarbete	261: 65
Distriktorganet "Fyrbåken"	1.378: 62
Skatt till kretslogerna	1.077: 89
Distriktsombudens konto, andel av utgifterna	756: 75
Sveriges Storloge:	
Skatter	8.569: —
Gradavgifter	55: —
Reformatorn	422: 24
Nödhjälpsfonden	479: 35
ISL-fonden	40: 34
Avskrivning å inventarier	10: —

RAPPORT

över LSN:s verksamhet inom logerna lydande under Medelpads

Distriktsloge av IOGT för 1944—1945.

I egenskap av LSN i Medelpads Distriktsloge får jag härmed till Storlogens LSN samt till Medelpads Distriktsloges årsmöte 1945 avgiva följande berättelse för rubricerade verksamhet.

Rapporteringen.

Av de sju rapportskyldiga kretsledarna är det endast fem som hittills insänt sina rapporter. Detta är ett slarv som kunde bortelimineras

med lite god vilja. Hela vår organisation blir lidande av att inte de rapportskyldiga i tid inkommer med sina rapporter. Av de inkomna rapporterna utläses ett samarbete med andra organisationer förekommer. De äro intresserade av våra idéer samt välvilligt inställda mot oss och våra principer. I en del kommuner äro godtemplarna mycket aktiva och mycket anlitade inom det kommunala livet. Dessutom har Medelpad

Arvode till DT, DS, D. Sk.	1.250:—	
Sjukkommittén	119: 50	
Övriga omkostnader	2.087: 72	3.457: 22
Ej förbrukat belopp å missioneringens konto		11: 68
	Kronor	25.185: 50

Generaldirektör M. Huss' Minnesfond, som förvaltas av distriktslogen, uppgår den 31 dec. 1944 till kronor 318: 90. Beloppet är innestående å sparkasseräkning med Sundsvalls Enskilda Bank A.-Bol. i Sundsvall.

Sundsvall den 16 april 1945.

G. H. Nordberg.
D. Sk.

Tillägg till D. Sk:s rapport.

Här nedan lämnas en specifikation å några utgiftsposter i den ekonomiska årsrapporten.

Missioneringen, upptaget till kr. 6.409: 71, omfattar följande:

Propaganda och instruktion	5.704: 96
Anslag till kretslogerna för samlingsdagar	122: 65
Anslag till godtemplaridrotten	115:—
Anslag till ungdomsidrottsledarestipend.	30:—
Propaganda för ordenshusens riksförbund	79: 50
Ledaretidskriften VI KAN till logetjänstemännen ..	357: 60
	Kronor 6.409: 71

Övriga omkostnader äro upptagna till kr. 2.087: 72 och omfattar:

Rådsmöten och andra kommittésammanträden, innefattande även årsmöteskommittéernas sammanträden	349: 78
Revision och garantiförsäkring	80:—
Representation	12: 80
Årsmöteskostnader	119: 39
Årsavgift till Medelpads nykterhetsförbund	200:—
Exp.-kostnader, såsom porton, telefonavgifter, stenciler, skrivmateriel m. m.	996: 31
Iordningställande av arkiv samt hyra för detta	329: 44
	Kronor 2.087: 72

Sundsvall den 16 april 1945.

G. H. Nordberg.
D. Sk.

kraftig godtemplarrepresentation i riksdagen. Men det finns också kommuner, där godtemplarna äro fåtaligt representerade i de beslutande organen. Med ett målmedvetet arbete från LSN och våra loger skulle vi alldeles säkert kunna sätta in många förtroendemän i de olika kommunerna. Beträffande det allmänna nykterhetstillståndet påpekas att på vissa håll är det bra, men på andra håll lämnar det mycket i övrigt att önska. Det vill synas som om ungdomsstyrelserna fortfarande tilltar. En del LSN föreslår anordnande av särskilda opinionsmöten mot ungdomssuperiet. I så fall bör ett intimt samarbete organiseras med andra folk rörelser. En intensifierat logearbete är också ett bra botemedel mot ungdomssuperiet. Några större anslag till verksamheten från kommunerna i Medelpad förekommer inte. I en del kommuner lämnas anslag till samarbetskommittéerna. En sammanfattning av de inkomna rapporterna upprättat på fastställt formulär medsändes denna rapport, varför jag även vill referera till densamma.

Riksdagsmannavalet.

Vid årets val av riksdagsmän till andra kammaren förlorade distriktet en godtemplare. Trots detta är vår ställning i riksdagen rätt bra. Av de riksdagsmän som väljas från Medelpad äro 5 st. nykterister. Planläggningen för kommunalvalen 1946 bör påbörjas redan 1945, därest vi skall kunna nå några påtaliga resultat. Som det vart under de senaste åren har planläggningen börjat för sent och när kandidatnomineringen skulle ha skett har vi inte varit beredda att föreslå våra medlemmar. På denna punkt måste en avsevärd förbättring komma till stånd.

Tidningspressen.

Under året har tidningarna i Sundsvall publicerat flera artiklar som har behandlat nykterhetsfrågan. De har dessutom intagit många referat från möten och samkväm som anordnats i distriktet av olika loger. Vid två olika tillfällen har de publicerat artiklar som undertecknad

har författat. Pressen i Sundsvall är välvilligt stämd till vårt arbete och samarbetar gärna med oss. Det är fel på logerna och deras referenter att inte i större utsträckning samarbeta med tidningarna.

Alkoholkonsumtionen.

Över alkoholkonsumtionen inom distriktet brukar jag upprätta en speciell rapport som baserar på systembolagets årsredogörelse, men då denna redogörelse i skrivand stund inte utkommit, är jag nödsakad att återkomma till den vid ett annat tillfälle.

Konferenser.

En speciell plan för konferenser i alla kretsar uppgjordes i början av arbetsåret. Tyvärr kom den inte till utförande på alla platser, beroende på att en del lokaler blevo upptagna av flyktingar samt måste en inställas på grund av otjänlig väderlek. På de platser som konferenserna kom till stånd samtalades om vårt arbete samt talade undertecknad om de nykterhetspolitiska riktlinjerna. Det skulle vara en stor fördel för hela vårt arbete därest LSN ville medverka till startande av studiecirklar i nykterhetsfrågan och studerandet av det nya program som nykterhetsrörelsen antagit. Därjämte måste vi komma dithän att vårt arbete lämnas mera plats på mötesprogrammen. Idédebatten måste återinföras i våra loger. Medlemmarna måste få en grundlig inblick i arbetet och vilka syften godtemplarorden har.

Anslag.

Förutom det anslag av 150:— kr som distriktslogen ställt till mitt förfogande erhöll jag ett anslag av 150:— kr från Storlogen till bestridande av omkostnaderna för verksamheten. Under kommande år kan vi knappast räkna med liknande anslag från Storlogen varför det är nödvändigt att distriktslogen lämnar så stort anslag som möjligt till LSN-verksamheten.

Arbetet i övrigt.

Under året har utsänts en del cirkulär, rapportblanketter och har jag

skrivit privata brev samt haft telefonförbindelse med flera LSN. Dessutom har jag haft möjlighet att medverka på flera möten i loger och kretsar.

Kurs för LSN.

Den i fjol föreslagna instruktionskursen har inte kommit till stånd. Härtill har flera orsaker medverkat. Dels har inte våra anslag varit så stora att de kunnat täcka kostnaderna för en dylik kurs, dels var det inte möjligt att erhålla de krafter till föreläsningarna som från början var meningen. Dessutom skulle denna kurs sammanföras med ett antal övriga kurser för specialtjänstemän. När dessa på grundval av olika omständigheter inte kunde komma till utförande bordlades det hela till kommande verksamhetsår. Dock är det min förhoppning att kommande DLSN får i uppdrag att under arbetsåret planlägga och föreslå distriktsrådet att låta anordna en instruktionskurs för LSN.

Slutord och önskemål.

Tidigare har jag framhållit för LSN att de skulle låta undersöka i vad mån nykterhetsundervisning

förekommer i våra skolor. På den punkten kan lärarekåren utföra en hel del betydelsefullt arbete för att medverka till fostrandet av ett nyktert släkte. Jag vill än en gång uppmana till samarbete med lärarekåren. Dessutom vill jag hemställa om att alla som är rapportskyldiga härnäst i tid inkommer med sina rapporter. Setill att Ni i tid översänder den rapport som skall ligga till grund för närmast högre tjänsteman när han skall avgiva sin rapport.

Slutligen vill jag till samtliga, med vilka jag kommit i beröring med under arbetsåret, såväl som till dem som i det tysta utfört sin gärning, få uttala ett varmt tack, ett tack vari även ingår distriktslogen, som visat mig det förtroende som ligger i att jag fått sköta DLSN-befattningen. Nu stundar ett nytt arbetsår. Låt oss se till att vi under detta år verksamt bidrager till förverkligandet av idén om att det är vi som BYGGER FRAMTIDEN PÅ HELNYKTER GRUND.

Vivstavarv den 10 april 1943.

Thure Lindh.

D. L. S. N.

RAPPORT

över Fyrbakens ställning för år 1944.

Inkomster:

Försålda tidningar	917: 70
Annonser	1.185: 60
Jul- och nyårshälsningar	202: 70
Distriktslogens årsmötestryck	350: —
Årets förlust	1.028: 62
	<hr/>
Kronor	3.684: 62

Utgifter:

Red. och exp.	445: —
Tryckningskostnader	2.808: 75
Portokostnader	62: 37
Utgivningsbevis, annonsanskaffning, foton	368: 50
	<hr/>
Kronor	3.684: 62

Sundsvall den 16 april 1945.

För FYRBÅKEN

G. H. Nordberg.

Fyrbåken har en utestående fordran å kr 240:— samt har, sedan bokslutet gjorts annonsanskaffningsprovision återbetalts med kr 100:—, varför förlusten i realiteten är 688:—.

Att årets förlust är större än föregående års beror på att tidningen utgivits med alla de stipulerade 10 numren, vilket inte skett tidigare

RAPPORT

från distriktslogens idrottsledning.

Härmed överlämnas rapport över verksamheten under arbetsåret 1944—1945.

Fyra protokollförda sammanträden har hållits samt har arbetsutskottet sammanträffat åtskilliga gånger och dryftat idrottsfrågor. Följande godtemplardistriktsmästerskapstävlingar har under året anordnats:

11 juni 1944 terränglöpning, anordnad av SGU:s IF, Sundsvall.

10 juli 1944 fri idrott, anordnad av SGU:s IF, Sundsvall.

8 oktober 1944 orientering, anordnad av logen Vivan, Vivstavarv.

25 februari 1945 skidlöpning, anordnad av logen Stridsbasunen, Essvik.

Terränglöpningen blev i det närmaste bortregnad när ett domedagsväder dagarna före tävlingen dragit över våra nejder, men efter justering av den upplagda banan, kunde tävlingen gå av stapeln. Ett 20-tal löpare ställde upp och Sven-Erik Stegeby avgick som segrare. Friidrottstävlingen gick i Sundsvalls idrottspark under god tillslutning av tävlande, men på grund av strålande sommarväder, hade endast ett hundratal åskådare infunnit sig. En förlust för de som uteblevo, när tävlingarna voro värda att beskådas. SGU:arna skola ha tack för tävlingen. Orienteringen gick i Timrå, närmare bestämt vid den vackra Orrtjärn. Ett 60-tal skogsluffare jagade i terrängen efter de röda skärmarna. Gösta Sandström, Hoppets Stråle, vann seniorklassen och Gunnel Viklander damklassen. Gunnel Viklan-

der tillhör logen Segerlönen, Söråker, där en hel del goda orienterare finnes. Skidlöpningen arrangerades ute vid Essvik under stor deltagareanslutning. Tävlingen var att jämföra med de större skidtävlingarna i distriktet. Väl anordnad på alla sätt så logen Stridsbasunen skilde sig hedersamt från uppdraget. Erik Viklund, Stridshjälten, segrade som vanligt i seniorklassen. Clary Viklund, Hoppets Stråle, blev etta i damklassen.

Utom dessa DM-tävlingar har anordnats krets- och klubbmästerskap i distriktet samt har SGU:s IF som vanligt arrangerat nattorienteringstävlingen "Uggleträffen" och pressen hade idel lovord över denna tävling, som är en god propaganda för Orden. Detsamma kan sägas om Skönborgsstafetten som logen Skönborg varje år anordnar. Synd bara att så få deltagare kommer utifrån distriktet, för tävlingen står i hög klass.

40 årsrapporter över den fysiska fostran har tills dato inkommit till idrottsledningen, men ännu återstår det ett 15-tal rapporter. Vi förvånas över att så många LD-are inte kan förmå sig till att insända rapporter trots tre anmaningar om detta. Det är väl ändock inte meningen att vi skola resa ut och hämta rapporterna? Även om intet är att rapportera skall årsrapporten ovillkorligen insändas till DIL. Vi sända ej ut rapportblanketterna för att de skola kastas bort för då kunna vi göra detta själva. Vi hoppas på en bättre ordning nästa år. Ur de inkomna rap-

porterna finna vi att det finnes många idrottsintresserade ungdomar i logerna, vilket gläder oss. Ett flertal loger har anordnat utflykter, långpromenader, vilket är alldeles utmärkt. Vi rekommendera de gemensamma promenaderna. Distriktsidrottsledningen har beslutat att bordtennis skall upptagas på programmet och till instundande vinter skola vi försöka att anordna ett DM i denna gren. Vidare ha vi beslutat tilldela varje deltagare i studiecirkel som genomgår korrespondenskurs i orientering ett stipendium av kr 2:— samt om någon genomgår kursen ensam erhåller han kr 4:—. Det har meddelats oss att intresset för orienteringskursen har blivit stort i distriktet. Så har t. ex. SGU-avdelningen i Sundsvall bildat en lärarecirkel med ett 20-tal deltagare. Priset för lärarecirkel är kr 4:— per deltagare vadan kursavgiften i verkligheten blir endast kr 2:—. Vi uppmana medlemmarna ute i distriktet att genomgå en kurs i orientering. Den består av 5 brev. Rekvireras från Brevskolan.

Ett ungdomsidrottsledarestipendium har tilldelats br Filip Vestlund, Välkomsthemmet, Skönvik. Anslag har gjorts till SGU:s IF för täckande av förlusten vid anordnandet av friidrotts DM. Ett vandringpris har uppsatts för 3-mannalag i scouternas skidtävling och det blev Alnö scoutkår som fick första inteckningen.

SGU-distriktet har vid årsmötet beslutat lämna ett anslag till Idrottsledning för idrottspropaganda. Vi tacka för detta.

Godtemplarordens idrottslednings speciella godtemplaridrottsdiplom har hemförskaffats. Diplomet är tryckt i fem färger och guld och är smakfullt tecknat. Det kan användas vid godtemplartävlingar som 4:e och följande priser. Priset är 50 öre pr st. och kan rekvireras hos DIL.

Vi uppmana distriktets loger och SGU-avdelningar att anordna så många godtemplartävlingar som möjligt. Det är en mycket god propaganda för Orden och en sporre

G. H. Nordberg
DSk.

RAPPORT

för distriktsungdomsledaren 1945.

Ungdomslogerna.

Antal: 1944 52 u. l.
„ 1945 52 u. l.
Vilande: 1945 5 u. l.

Medlemsantalet.

Antal: 1944 äldre 1.140
yngre 3.757, s:a 4.897
Antal: 1945 äldre 1.154
yngre 3.708, s:a 4.862

Av de äldre tillhöra 742 även grundloge. I de vilande ungdomslogerna har antalet medlemmar upptagits till 56. Enligt u. l. rapporter ha 171 medlemmar under året ingått i grundloge. Övergång till grundloge torde vara större.

Missionering.

Missionering har i år utförts i samband med grundlogemissionering. Den tillämpade patrullverksamheten har varit ett utmärkt missioneringsmedel. Särskild ungdomspatrull har även varit i verksamhet.

Enligt ungdomslogernas kvartalsrapporter ha 53 offentliga fester och möten anordnats, besökta av tillsammans omkring 7.370 personer. Antalet möten, utflykter och andra sammankomster äro enligt samma rapporter 3.472. Antalet lektioner och föredrag vid enskilda möten äro 122. Under arbetsåret har undertecknad besökt 26 ungdomsloger. Ungdomspatrullen "Femlingarna" under ledning av sin ledare Alexius Asén har utfört ett bra arbete. Tack.

Tidningen Vi Unga

har även i år tilldelats 32 ungdomsloger.

Scoutverksamheten.

Denna verksamhet har vunnit ytterligare mark. F. n. finnes 5 scout-till träning för ungdomens fysiska fostran.

Vi önska framgång för Godtemplaridrotten inom Medelpads distrikt.

För distriktsidrottsledningen.

G. H. Nordberg.

D. I. L.

kårer med 113 medlemmar. Arbetet bra. Utmärkta ledare.

Ungdomsverksamhetens ställning.

Inför jubileet kan det sägas att vi med hjälp av våra nuvarande möjligheter lyckats att på ett utmärkt sätt hålla ställningen.

Svallvågorna från ohyggligheten ute i världen ha nått vårt land i olika former. Vi människor påverkas därav. Med eller mot vår vilja, ledas våra intressen in på banor, där godtemplarintresset för många blivit en andrahandsfråga. Beredskap, inkallelser bland ledarna, hundratals nya föreningar och kommittéer och inte minst beslagtagande av föreningshusen till inkvarteringar har haft

en störande inverkan på ledarskapet för ungdomsverksamheten. Därtill kommer grundlogernas, på många håll, bleka intresse för sin ungdomsverksamhet. En ändring måste ske. Jeremiaderna över hur besvärligheterna torna upp sig, verkar i det stora hela, mildt uttryckt, odrägliga. Sådant skapar ingen framåtanda. Om grundlogerna vill uträtta något i framtiden, måste de slå vakt om ungdomsverksamheten.

Kom ihåg, ledarna ensamma för-må icke allt.

Vi veta att svårigheterna finnas. Än sen? Efter en kulen dag kommer sol igen och det gäller att utnyttja även den mulna dagen. Vi måste bygga över depressionen, rusta för bättre konjunkturen.

För gott samarbete tackar jag ungdomsledarna.

Broderligen
Fridolf Persson.

Distriktsstudieledarens rapport

Biblioteks- och studiecirkelverksamheten har under året visat ökning för bibliotekens verksamhet men en liten minskning för antalet studiecirklar.

För att få bättre resultat för båda verksamhetsgrenarna har försök gjorts att mera intressera kretsstudieledarna för deras arbetsuppgifter. Det har bara lyckats i några få fall. Undertecknad samt studiekommittén har dock den uppfattningen, att skulle det bara gå att få kretsstudieledareinstitutionen att arbeta som den skall, kommer det att bli helt andra och bättre organisatoriska möjligheter att få fram ett bättre resultat inom godtemplar-distriktets studieverksamhet.

Biblioteksverksamheten.

Denna del av verksamheten har under året kännetecknats av vissa sanerings- och omorganisationsarbeten, delvis betingade av den inspektion av Medelpads samtliga folk- och studiecirkelbibliotek, som skolöverstyrelsens t. f. förste bibliotekskon-sulent Greta Linder förrättade under hösten 1944. Vad det gäller denna inspektion besöktes några av de större platserna av konsulenten och sammanträden hölls med bibliotekarier och vissa kommunala för-

troendemen i de större kommunerna samt de olika studieförbundens distriktsstudieledare. Alla bibliotek inom Medelpad blev föremål för granskning med ledning av tidigare årsrapporter och distriktsstudieledarnas uppgifter, varvid konsulenten i en hel del fall inte ansåg att den dåvarande biblioteksorganisationen fyllde måttet vad det gällde att på ett effektivt och rationellt sätt betjäna allmänheten. Antalet boklån var i en del bibliotek alldeles för lågt i förhållande till antalet band i biblioteken och till befolkningens storlek på de olika platserna. Likaledes var bibliotekens splittring på små tämligen ineffektiva föreningsbibliotek inte tillfredsställande, då det gällde att ställa ett gott och representativt urval böcker till allmänhetens förfogande. Anmärkningarna drabbade samtliga studieförbund. En centralisering, som konsulenten dock ville kalla rationalisering, var i vissa fall nödvändig, därest allmänhetens berättigade anspråk skulle kunna bli tillgodosedda och därest statsmakterna i fortsättningen skulle kunna bevilja anslag i samma utsträckning som tidigare, enligt konsulentens åsikt. Vid denna omorganisation borde kommunerna på ett

långt bättre sätt än förut stödjä biblioteksverksamheten. Vid ett sammanträde med distriktsstudieledarna och stadsbibliotekarien vid Sundsvalls stadsbibliotek preciserades de önskvärda rationaliseringsåtgärderna för varje plats.

Med anledning av den refererade inspektionen har distriktslogens studiekommitté uppgjort vissa förslag till sanering av dåliga godtemplarbibliotek samt föreslagit vissa överflyttningar och sammanslagningar samt ett ökat samarbete med övriga studieförbunds bibliotek samt kommunbiblioteken. På några platser har redan ett bättre förhållande inträtt för biblioteksverksamheten. Reorganisation av under flera år vilande bibliotek har också skett. De flesta av de vidtagna eller planerade åtgärderna kommer dock att rent statistiskt kunna följas först under innevarande arbetsår.

Bland de rationaliseringsåtgärder som redan vidtagits av biblioteken märkes bl. a. sammanföring av IOGT- och ABF-biblioteken i Fagervik i en trivsamt och fullt tidsenlig bibliotekslokal om två rum; likadant i Söråker, där dessutom biblioteken i förutvarande logerna Rigstaborg och Vårbrytning sammanlagits till ett; sammanföring av biblioteket i logen Hoppets Hem med ABF-biblioteket på platsen; de sammanslagna biblioteken nr 353 och 1804 har överförts till ABF:s bibliotekslokal i Essvik, denna sammanföring delvis också betingad av lokalbrist. Genom den sistnämnda åtgärden har ett stort och centralt bibliotek för Njurunda skapats. I inget av de uppräknade fallen har logerna förlorat sin äganderätt eller organisatoriska kontroll över biblioteken. Förutom dessa rationaliseringsåtgärder har logen Skönborgs bibliotek, som under många år knappast haft någon verksamhet alls, sammanförts med ABF:s på platsen, men om denna åtgärd har jag ännu inte erhållit fullständiga uppgifter. Av de planerade men ännu inte fullföljda åtgärderna märkes för våra bibliotek i Tuna, Trops, Haverö och Holms kommuner. För Attmar planeras intimt samarbete med församlingsbiblioteket. Beträffande de loger som genom omorganisationen inte får bibliotek tillgängligt i logelokalerna har studiekommittén uttalat, att sådan ordning bör skapas att dessa loger i mån av behov erhåller boklådor från de sammanförda biblioteken, vissa tidsmellanrum.

På många platser där biblioteksverksamheten gått dåligt — detta gäller inte bara IOGT utan även övriga studieförbund — har en av de största orsakerna varit brist på dugande och intresserade personer som bibliotekarier. På studiekommitténs förslag har därför distriktsrådet beslutat att godtemplardistriktet ska bli medlem i ett planerat biblioteksförbund för Medelpad, vilket som huvudsaklig uppgift ska ha instruktion i biblioteksskötsel. Medlen för biblioteksförbundets verksamhet är ämnat att erhållas som landstingsanslag. Till dess denna organisation kommer i verksamhet

och då det är ytterst viktigt att något blir gjort så snart som möjligt för bibliotekens instruktion, har distriktsrådet i princip godkänt ett förslag, att distriktslogerna i innevarande års stat ställer ett anslag av kronor 250: — till förfogande för en central bibliotekskurs i Sundsvall under ett veckoslut.

Biblioteken har under året varit brandförsäkrade till betryggande värden.

Beträffande bibliotekens utlåning hänvisas till nedanstående statistik. Trots att en del bibliotek inte rapporterat framgår att utlåningsverksamheten ökat.

SAMMANSTÄLLNING

över bibliotekens utlåningsverksamhet.

Bibl.-nr	N a m n	Ant. band	Boklån	Låntagare	Nyansk.
205	Skönborg				
254	Tunaborg	169	80	52	10
255	Fränsta Kämpe	669	30	11	
263	Fredsförbundet	718	891	324	18
264	Stridshjälten	621	112	19	1
281	Sundsvallslogerna ..	2740	1518	216	60
294	Riddar Huss	652	312	69	6
302	Fridshemmet	702	1056	592	62
310	Vaksam	561	495	136	29
326	Ljusningsranden ...	675	317	50	
336	Folkets Vål	205	38	26	17
357	Styrkan	655	642	86	33
359	Livräddningsbojen ..	414	196	67	20
512	Sundhet				
568	Vallens Framtid				
584	Vivan	489	389	107	22
585	Harmonie	307	464	172	9
587	Carlshem				
595	Segerns Banér	1311	1455	274	
596	Framåt				
615	Fridsam				
616	SeGERKÄMPEN	909	1418	191	31
617	Välkomsthemmet ..	623	1271	321	12
726	Pingstliljan				
729	Vår Borg	328	124	57	
788	Hälleberget	777	542	39	37
790	Nytt Ljus	682	1245	213	68
843	Enighet	415	236	124	15
904	Skansbaneret	550	392	41	29
975	Magnus Huss	334	413		21
1039	Lyckan				
1087	Alnö Framtidshopp ..	489	1151	165	42
1112	Framtidsminne	19	30	13	
1265	Sådeskorvet	531	184	48	11
1273	Stödjepelaren	390	769	93	24
1287	Ljungan	559	319	82	17
1392	Nyborg				
1393	Samfundets Stöd ...	174			
1394	Ledstjärnan	580	666	41	23
1396	Fredsstjärnan	756	790	85	15
1455	Gambettas Minne ...				
1537	Gryttjeborg	233	510	89	11
1587	Vinterbloss	217	74	19	
1743	Hoppets Hem	460	100	26	5

1799	Böljan	249	101	57	13
1616	Segerlönen	194	42	24	14
1804	Stridsbasunen	546	942	151	22
1901	Folkets Lycka	233	479	87	
1908	Senapskorvet	166	27	13	
1977	Dalens Stjärna	246	310	207	19
2007	Vinterny	187	175	52	18
2227	Nordens Kämpe	366	64	23	

S:a 22301 20614 4503 758

Studiecirkelverksamheten.

Denna del av verksamheten har gått något tillbaka under året och studiekommittén har haft frågan under behandling. En plan liknande den som uppgjorts för biblioteksverksamheten kommer även här att göras upp för att få bättre fart på denna kanske viktigaste delen av godtemplararbetet.

24 cirklar har under året varit i verksamhet mot under föregående år 27. Cirklar har funnits i följande loger: Stridshjälten, Sundsvallslogerna med SGU, Styrkan, Livräddningsbojen, Segerns Banér, Välkomsthemmet, Ledstjärnan, Böljan, Magnus Huss, Vivan samt Njurunda kretsloge.

Samarbetet.

Samarbetet har varit gott inom distriktet vad det gäller studieverksamheten, om man bortser från den tidigare påtalade ineffektiviteten hos kretsstudieledare i en del kretsar. Några av bibliotekarierna och

studieledarna har nedlagt ett omfattande arbete för verksamheten och ej sparat varken tid eller krafter. Jag vill uttala mitt och studiekommitténs tack för vad som utträttats.

Anslagsäskanden.

På grund av att saneringsplanen för biblioteken måste slutföras under innevarande år och därför att det kan anses absolut nödvändigt med den tidigare i rapporten omnämnda kursen för bibliotekarier hemställes om ett något ökat anslag till studieverksamheten.

Anslag till cirklar och bibliotek	400:—
Instruktion	300:—
Exp. och material	150:—
Folkhögskolestipendier	100:—
DSL-arvode	150:—
Summa	1.000:—

Stockviksverken i april 1945.

Sixten Bäckström
DSL.

MOTIONER:

Samtliga motioner remitteras till Ordens- och finanskommittén.

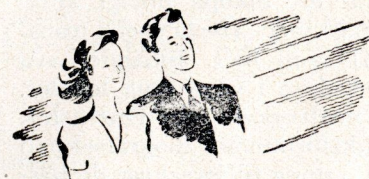
I.

Till Medelpads Distriktsloge av IOGT.

Den form av propoganda som distriktslogen under det senaste året har använt sig av är alldeles säkert i många avseenden mycket bra. De patruller som berest distriktet har nog gjort vad de kunnat för att föra vår sak framåt. I de flesta fall har de också erhållit mycket bra lovord för sina presentationer. Dock är det väl så att dessa som under senaste året varit anlitade av distriktslogen bara äro amatörer o. har mycket liten utbildning ifråga om framträdande på scen. Antalet deltagare i patrullerna äro även i största laget. Dessutom är det

väl ifrågasatt huruvida deras ersättning kan inspirera till några kraftprestationer vid de tillfällen de äro anlitade. Deras resekostnader måste också vara ganska avsevärda.

När vi nu inom distriktet har kommit därtill att vår propoganda bör göras med patruller, vilka bjuder, dels på ett allvarligt program samt ett lättare sådant, så frågar man sig om det inte vore ekonomiskt för distriktslogen att anställa 4 personer som under vintersäsongen helt ägnade sig åt denna gren av vår propoganda. En fullständig turnéplan skulle uppläggas för hela distriktet gemensamt och logerna i tid därom underrättas. Denna patrull skulle erhålla en ersättning av 12:— kr pr dag samt fria resor.

Med blick mot framtiden...

Vi behöver alla öka vårt vetande — stillastående betyder tillbakagång. Utan uppoffringar vinna vi ingenting men få ansträngningar få sin lön så snabbt och säkert som studier.

Studier i Brevskolan ger resultat, som ökar Dina möjligheter på olika områden i livet.

Sök kontakt med Brevskolan, bilda cirklar och begär prospekt!

BREVSKOLAN
STOCKHOLM 15

Under de dagar (ex. måndagar och fredagar) då patrullen hade fridag skulle de kunna besöka godtemplare i hemmen för att tala om anledningen till att de så sällan besöker logemötet. De skulle därigenom på sin lediga tid kunna utföra en god husagitation.

Med ovanstående som motivering taga vi oss friheten föreslå distriktslogen besluta:

- 1) låta anställa fyra personer vilka bilda en patrull som genom sträckturné bearbetar distriktet.
- 2) att denna patrull erhåller kr 12:— pr dag samt fria resor.
- 3) uppdraga till distriktsrådet att efter prövning anställa patrullen.

Vivstavarv den 11 april 1945.

Logen 2058 Vivan.

Bernt Graveleij. Torsten Erixson.
LT. LS.

II.

Till Medelpads Distriktsloge av IOGT.

Under en följd av år har våra lokaler och ordenshus utnyttjats av privata affärsmän som i desamma bedrivit biografrörelse. Detta är en verksamhet som har visat sig lämna ett mycket gott resultat. Denna verksamhet borde kunna övertagas av godtemplardistriktet självt och det netto som uppstode oavkortat finge lämnas till lokalägarna.

Distriktslogen borde för den skull

gå in för att inköpa nödigt antal biografmaskiner (fasta och transportabla) samt helt omhänderhava biografsektionen i våra egna lokaler. Genom medverkan från Ordenshusets Riksförbunds Biografsektion skulle vi kunna tillförsäkras de bästa filmerna och av samma anledning komma åt betydligt bättre filmer mycket tidigare än vad nu är fallet.

Den vinst som uppstode på denna rörelse skulle sedan fördelas mellan lokalerna på så sätt att de som inspelat största summorna skulle erhålla större vinst. Om vi utgår ifrån att det inom Medelpad inspe- las 300.000 kronor årligen och vi skulle på det beloppet erhålla en vinst av 25 % tillförsäkrades våra lokaler 75.000 kronor. Vad skulle vi inte kunna utföra i våra samlings- lokaler med detta belopp.

Med stöd av ovanstående motive- ring tillåta vi oss föreslå distriktlo- gen besluta:

1) inköpa nödigt antal biograf- maskiner för samtliga godkända or- denshus för biografdrift.

2) tillsättande av biograf- sakkun- nig person i ordenshuskommittén.

3) uppdraga åt distriktsrådet och ordenshuskommittén att verkställa besluten.

Vivstavarv den 11 april 1945.

Logen 2058 Vivan.

Bernt Graveleij. Torsten Erixson.
LT. LS.

III.

Till Medelpads Distriktsloge
av IOGT.

Att logemötesprogrammen äro ensidiga är ett uttryck som ofta förekommer i våra loger. Program- kommittéerna göra nog i de flesta fall vad de kunna för att få loge- mötena så trevliga som möjligt, men trots det förekommer det ofta kla- gomål. Man vill ha något nytt. Detta är inte så lätt.

När numera filmen har slagit fullständigt igenom och användes i propagandan, såväl som i upplys- nings- och underhållningssyfte kan det ifrågasättas om inte logerna ock- så skulle draga nytta av att vid en del logemöten förevisa film.

Det kan i så fall bara bli tal om smalfilm. Det finns också en hel del mycket bra sådan att tillgå. Kostna- den för dessa filmer ställer sig emel- lertid rätt dyrbar när en enskild lo- ge skall hyra den. Däremot skulle kostnaden avsevärt kunna ned- bringas om distriktslogen centralt

skulle hyra några filmer och i sin- tur uthyra dem till logerna.

I en del kommuner finnas smal- filmsapparater att hyra av skolsty- relser och andra kommunala för- valtningsorgan. I de fall dessa ma- skiner inte kunde hyras på platsen skulle distriktslogen äga en appa- rat som kunde uthyras till logerna mot en billig avgift.

Då emellertid kostnaden för att anskaffa en sådan maskin är rätt dyrbar och distriktslogens kassa strängt anlitad tidigare, skulle en speciell åtgärd vidtagas för att därigenom inbringa de pengar som erfordrades för en smalfilmsappa- rat. I det fallet har vi tänkt oss att distriktslogen kunde anordna ett lotteri på 10.000 lotter à 50 öre att av logerna försäljas. Sett mot bak- grunden av att logerna därigenom skulle kunna få visa filmer på sina logemöten, torde ingen svårighet med lottförsäljningen komma att uppstå.

Distriktslogens programråd skul- le omhänderhava såväl apparaten som filmerna och skulle program-

Kommittéer:

Ordenskommittén:

Sammanträder i Ordenshuset i Sundsvall lördagen den 19 maj kl. 15.00.

Erik Olsson, Östrand, ordförande.

Wiktor Lindberg, Sundsvall.

Fritz Gillgren, Skönvik.

Erik Olsson, Sundsvall.

Edit Sarbäck, Ånge.

Suppleanter:

Jenny Öhman, HaverövalLEN.

Mauritz Lidberg, Järkvitsle.

Herbert Ritzén, Tunadal.

Finanskommittén:

Sammanträder i Ordenshuset i Sundsvall lördagen den 19 maj kl. 15.00.

Wald. Söderström, Sundsvall, ordförande.

O. Arfström, Sundsvall.

Ida Liljestränd, Vivstavarv.

Verner Vestberg, Erikslund.

Severin Nordin, Essvik.

Suppleanter:

Valter Englund, Matfors.

Ingrid Söderbom, Sundsvall.

Bertil Björklund, Björkön.

rådet i tid kontraktera om visst an- tal filmer och bestämma om deras innehåll. Logerna skulle erhålla meddelande från programrådet vil- ka filmer som under året finns att tillgå. Därigenom erhålles en enhet- lig organisation för hela verksam- heten.

Med stöd av ovanstående hem- ställa vi att distriktslogen måtte besluta:

1) uppdraga till programrådet och distriktrådet att starta ett lotteri vars nettosumma oavkortat skall an- vändas till inköpan- det av en smal- filmsapparat.

2) uppdraga till distriktsrådet och programrådet att inköpa ovan omnämnda biografmaskin.

3) uppdraga till programrådet att handhava kontrakteringen av fil- merna samt förmedla uthyrningen till logerna.

Vivstavarv den 11 april 1945.

Logen 2058 Vivan.

Bernt Graveleij. Torsten Erixson.
LT. LS.

Stadgaskommittén:

Sammanträder efter kallelse, Thure Lindh, Vivstavarv, ordf. Hjalmar Larsson, Sundsvall. Einar Wigur, Sundsvall. Erik Wenngren, Kvissleby. Helge Svensson, Matfors.

Suppleanter:

Tyko Näslund, Fjäl.

Birger Modin, Viskan.

Margareta Nordén, Järkvitsle.

Fullmaktskommittén:

Sammanträder pingstdagen kl. 9.00 i Ordenshuset, Sundsvall.

Erik Wenngren, Kvissleby, ordf.

G. Blomkvist, Ånge.

David Viklander, Erikslund.

Berndt Graveleij, Vivstavarv.

Ingrid Söderbom, Sundsvall.

Suppleanter:

Georg Nilsson, Skönvik.

Ingrid Englund, Vii, Alnö.

Nils Bergman, Matfors.

Resefördelningskommittén:

Sammanträder efter kallelse i Ordenshuset, Sundsvall.

Rapportera i tid!

Föreslagna ombud

och ersättare till storlogen

Enligt kungörelse i Reformatorn nr 7 1945 har distriktet rätt att sända tre ombud till storlogemötet. För dessa skall utses sex ersättare. Ombuden väljas för två storlogemöten.

Föreslagna hittills äro från följande loger:

- 101 Einar Wigur, Jac. Lalander,
Albin Viklander.
156 Folke Åström (ers. Oscar
Jansson).
157 Carola Persson.
228 Carl Bengt Dahlgren.
264 Henning Engman (ers. K.
Kölkvist).
1960 Verner Vestberg.
2058 Thure Lindh (ers. Berndt
Graveleij).

Utdrag ur Godtemplarordens grundstadgar. Vallag för Sverges storloge:

”§ 3.

1. Varje grundloge är berättigad att senast fyra veckor före den tidpunkt, då val skall ske, inkomma till DS i sitt distrikt med förslag till ombud och ersättare.

2. Vid förslag, som i mom. 1 avses skall fogas bevis utfärdat av LD i den grundloge den föreslagna tillhör, att den föreslagna fyller de valbarhetsvillkor, som stadgas i par 4 av denna vallag.

5. Innan valförrättningen börjar skall tillfälle beredas varje vid valet röstberättigad medlem att ytterligare nämna kandidater, varvid likaledes skall styrkas att föreslagen person är valbar.

§ 7.

2. Rätt att deltaga i valet äger envar, vilken godkänts att som ombud för grundloge eller ungdomsloge deltaga i distriktslogens förhandlingar, eller som tillhör distriktsrådet.”

Albin Viklander, Sundsvall, ordf.
Karl-Erik Jonsson, Ljungaverk.
Alex Burman, Matfors.
Vitalis Olsson, Skönvik.
Eric Sjödin, Bredsjön.

Suppleanter:

Gunnar Gustavsson, Nordanede.
Anna Engman, Njurunda.
Folke Åström, Sundsvall.

Föredragningslista

1. Mötets öppnande.
2. Godkännande av arbetsordning.
3. Val av justeringsmän och referent.
4. Ordenskommitténs förslag till valkommitté.
5. Fullmaktskommitténs rapport nr 1.
6. Reception i tredje graden.
7. Parentation.
8. Diplomutdelning.
9. Rast enligt arbetsordning.
10. Internationellt storlogemöte med reception i femte graden.
11. Fullmaktskommitténs rapport nr 2.
12. Rapporter från distriktsrådet och tjänstemännen m. m.
13. Revisorernas berättelse. Beslut om ansvarsfrihet.
14. Finanskommitténs utlåtande ang. arvoden och dagtraktamenten.
15. Beslut om vilka som skola tillhöra rådet.
16. Val av tjänstemän.
17. Val av revisorer.
18. Installering.
19. Storlogeombudsval.
20. Ordens- och finanskommitténs yttrande angående rådets och tjänstemännens förslag.
21. Rapport från sjukvårdskommittén, finanskommitténs förslag angående anslag och valkommitténs förslag till ledamöter.
22. Rapport från distriktslogens Reformatorombud, finanskommitténs förslag angående anslag samt valkommitténs förslag till ombud.
23. Ordens- och finanskommitténs utlåtande över:
 - a) Motion nr 1;
 - b) Motion nr 2;
 - c) Motion nr 3.
24. Bordlagt ärende angående distriktslogens tilläggsstadgar.
25. Valkommitténs förslag till:
 - a) Idrottskommitté;
 - b) Ungdomskommitté;
 - c) Studiekommitté.
26. Beslut om plats för nästa årsmöte.
27. Under mötet ev. framkommna ärenden.
28. Godkännande av utgifts- och inkomststat.
29. Avslutning.

Årets godtemplarkurser

Årets godtemplarkurser kommer att hållas på Alsta folkhögskola, Fränsta, den 15—22 juli och på Bohusgården, Uddevalla, den 22—29 juli.

Kursen på Alsta folkhögskola den 15—22 juli

är avsedd för deltagare från följande distrikt: Dalarna, Gotland, Gästrikland, Hälsinglands norra, Hälsinglands södra, Jämtlands norra, Medelpad, Norrbotten, Stockholm, Uppland, Västerbotten, Västmanland, Ångermanland, Ångermanland, Ångermanlands norra och Östersund.

Som förut meddelats gäller följande villkor:

1. Deltagaravgiften är 60 kr. och inkluderas i denna undervisningen samt mat och logi på kursorten fr. o. m. mid-

dagen den dag kursen börjar t. o. m. lunchen den dag, som är angiven vara sista kursdagen.

2. För tre deltagare från varje distrikt, vilka givits förord av respektive distriktsråd, betalar Storlogen även resorna, III klass utan sovagn men med snälltåg, då så erfordras.

3. Om något distrikt icke helt kan utnyttja förmånen enligt punkt 2 härövan kan annan distriktsloge få sända flera än tre stipendiater tills det beräknade deltagareantalet, 45 pr kurs, är fullt.

4. Ansökningar om deltagande skall vara Storlogen tillhanda före 15 juni. De som önska komma i åtnjutande av distriktsloges stipendium eller rekommendation och därigenom erhålla resebidrag, skall sända ansökningarna till distrikts-

Förslag till stat

för arbetsåret 1945—1946.

Inkomster:

Gradavgifter	150:—	
Andel av kvartalsskatten	9.000:—	
Räntor	225:—	
Anslag från Storlogen	600:—	
Anslag från Landstinget	975:—	10.950:—
		<hr/>
	Kronor	10.950:—

Utgifter:

Missioneringen	3.500:—	
Samlingsdagarna	150:—	
Idrottsverksamheten	150:—	
Gymnastikstipendium	50:—	
Ordenshusverksamheten	75:—	
"Vi Kan" till logernas tjänstemän	375:—	
Reformatorombudets arvode	25:—	4.325:—
		<hr/>

Ungdomsverksamheten:

Propaganda och instruktion	500:—	
Anslag till "Vi Unga"	350:—	
Exp. och material	100:—	
Scoutverksamheten	150:—	
DUL-arvode	300:—	1.400:—
		<hr/>

Studieverksamheten:

Anslag till cirklar och bibliotek	400:—	
Instruktion	300:—	
Folkhögskolestipendier	100:—	
Exp. och material	50:—	
DSL-arvode	150:—	1.000:—
		<hr/>

Samhälleligt nykterhetsarbete:

Instruktion, exp. och material	100:—	
LSN-arvode	50:—	150:—
Sjukvårdskommittén	125:—	125:—
Fyrbåken	350:—	350:—
		<hr/>

Distriktslogemötet:

Resekostnader	325:—	
Möteskostnader	250:—	575:—
		<hr/>

Administration:

Arvoden till DT., DS. och DSk.	1.250:—	
Sammanträden	350:—	
Revision	50:—	
Garantiförsäkring	30:—	
Medelpads Nykterhetsförbund	200:—	
Internationella antialkohol	25:—	
Hyra av arkivet	100:—	
Exp. och material	1.000:—	3.005:—
Oförutsedda utgifter	20:—	20:—
		<hr/>

*40 ind på medlen 17
10,20 607*

Summa kronor 10.950:—

ser kommer programmet för 1945 års godtemplarkurser att uppta för godtemplararbetet aktuella ämnen:

Godtemplarorden och samhället, Föreningsteknik: OT Ruben Wagnsson.

Propaganda: OS Rune Rydén.

Godtemplarordens organisation och stadgar: Dir. Karl Wennberg.

Logearbetet: Konsulent Lewin Andersson.

Talteknik och sång: Musikdirektör Nils Larsson.

Utom gemensamma föreläsningar och övningar blir det även gruppövningar i de fyra sistnämnda ämnena samt utflykter, samkväm och logemöten.

Säkerligen kommer varje deltagare att få undervisning och impulser, så att han eller hon blir bättre skickad och får än större lust att arbeta i våra organisationer till gagn för Godtemplarorden.

Stockholm den 10 april 1945.

För Godtemplarkurserna 1945:

Ruben Wagnsson.

Ordf. i kursstyrelsen.

Karl Wennberg.

Kursledare.

Medelpads distriktsloge

lämnar som bekant stipendium till ovanstående kurser med kr. 60:— per deltagare från distriktet, dock högst tre (3).

DS.

REVISIONS- BERÄTTELSE

Till Medelpads distriktsloge.

Undertecknade, som vid Medelpads distriktsloges årsmöte 1944, utsetts att granska dess räkenskaper och förvaltning för räkenskapsåret 1944—45, omfattande tiden 1 april 1944 t. o. m. 31 mars 1945 samt räkenskaperna för tidningen Fyrbåken under samma tid, få härmed efter fullgjort uppdrag, avgiva följande utlåtande:

Beträffande inkomster och utgifter under året samt Distriktslogens ställning vid räkenskapsårets slut hänvisa vi till den av DSk avgivna rapporten, vilkens siffror överensstämmer med räkenskaperna.

Då räkenskaperna äro förda med reda och omsorg, utgifterna veder-

rådet, vilket med eget yttrande över varje ansökning vidarebefordrar dessa till Godtemplarorden, Vasagatan 9, Stockholm, före den 15 juni.

5. Meddelande om vilka som utsetts till deltagare utsändes så snart det är möjligt efter den 15 juni 1945.

I likhet med 1944 års godtemplarkur-

Upplysnings- Medlemsstatistik

kurser

Centralförbundet för nykterhetsundervisning (CFN) vill härmed meddela, att under hösten 1945 följande allmänna upplysningskurser anordnas:

Eslöv den 4—7 oktober. Kurssekreterare fil. mag. Edvin Wästerlind, Sturegatan 4, Eslöv.

Alingsås den 18—21 oktober. Kurssekr. kontoristen Erik H. Eriksson, Strand 1, Alingsås.

Örnsköldsvik den 8—11 november. Kurssekreterare järnvägstjänstemannen J. Marklund, Box 812, Örnsköldsvik.

Erfarenheten torde ha lärt oss, att dessa kurser äro av största betydelse för nykterhetsarbetet på resp. orter genom den sakliga och vederhäftiga orientering som gives i nykterhetsfrågan av våra främsta föreläsare, experter var och en på sitt område.

Våra upplysningskurser pågå under fyra dagar, torsdag—söndag. Vid Några av de senaste kurserna har på framställning av organisationer söndagens program lagts så, att det utgjorde ett särskilt "instruktionsmöte" för det frivilliga nykterhetsarbetet. Föreläsare ha hittills varit direktör Karl Wennberg, Stockholm, rektor Justus Elgeskog, Mjölby, Birger Herrlander, Kosta, Ernst Nordlund, Gävle, och G. A. Ljungberg, Filipstad.

Vid instruktionsmötena behandlade ämnen ha varit: Aktuella problem i nykterhetsarbetet, ledare och ledarskap, nykterhetsverksamheten bland barn och ungdom, scouting i nykterhetsarbetets tjänst och ungdomscirklar. Dessutom har förekommit överläggning med anledning av föreläsningarna.

börligen verifierade och i övrigt ej skäl till anmärkning förefinnes, få vi föreslå full och tacksam ansvarsfrihet för skattmästaren samt distriktsrådet för den tid, revisionen omfattar.

Sundsvall den 26 april 1945.

O. Arfström. Wald. Söderström.

Sammandrag över medlemsantalet:

Medlemsantal den 1 februari 1944	4.413
Medlemmar i åter rapporterade loger	330
Intagna som förut icke tillhört orden	374
Intagna från ungdomsloge	101
Intagna från SGU	2
Inklarerade	27
Aterförenade	7
Uteslutna för löftesbrott	68
Uteslutna av andra orsaker	256
Utklarerade	62
Utgångna	196
Döda	28
Medlemmar i icke rapporterade loger	237
Medlemsantal den 31 januari 1945	4.407

Medlemsantalet i olika loger och kretsar arbetsåret 1944—1945.

(Första siffran är medlemsantalet den 1 febr. 1944; de fyra övriga avse kvartalens slutsiffror.)

303 Ljusningsranden	55	55	52	52	51	— 4
1960 Magnus Huss	85	88	95	95	101	+ 16
1973 Fridshemmet	110	109	111	114	114	+ 4
2690 Nytt Ljus	48	56	54	52	53	+ 5
3108 Vallens Framtid	26	17	16	15	2	— 4
3194 Pingstliljan	11	12	7	7	7	— 4
3494 Framtidsminne	—	—	—	—	6	+ 6
4461 Nyborg	5	5	6	6	6	+ 1
5240 Kamratkretsen	28	26	24	24	22	— 6
5303 Ljungastrand (ny loge)	—	—	—	—	13	13
Borgsjö-Haverö kretsloge	368				382	+ 27
195 Stödjepelaren	151	148	148	147	146	— 5
384 Riddar Huss	117	117	—	112	110	— 7
978 Fränsta Kämpe	50	50	49	49	49	— 1
2050 Ljungan	37	37	28	27	26	— 11
2985 Hoppets Hem	9	9	5	5	5	— 4
3116 Framåt	58	58	56	55	55	— 3
4120 Nordens Kämpe	74	68	68	67	68	— 6
4577 Fredsstjärnan	63	63	63	69	66	+ 3
Torp-Stöde kretsloge	559				525	— 34
101 Strid och Frid	65	64	59	60	61	— 4
156 Rätt och Sanning	271	248	246	236	234	— 37
157 Flink och Färdig	192	186	184	176	172	— 20
158 Hälleberget	246	224	222	229	237	— 9
159 Harmoni	30	—	—	—	32	+ 2
160 Lyckan	—	—	—	—	52	+ 52
229 Hoppets Stråle	94	—	—	100	95	+ 1
356 Gambettas Minne	96	93	87	87	82	— 14
434 Segerkämpan	51	51	49	49	48	— 3
977 Tunaborg	161	152	148	148	145	— 16
3583 Sättnaborgen	22	24	29	29	29	+ 7
Sundsvall-Tuna kretsloge	1228				1187	— 41
249 Folkets Lycka	152	141	140	140	140	— 12
288 Vaksam	132	131	126	126	124	— 8
292 Samfundets Stöd	28	28	28	28	28	—
2290 Styrkan	39	36	34	33	33	— 6
2380 Fridsam	5	5	5	5	5	—
3485 Skansbaneret	50	50	50	46	46	— 4
Indal-Lidens kretsloge	406				376	— 30

172 Livräddningsbojen	130	109	—	109	109	— 21
264 Stridshjälten	342	339	330	339	311	— 31
1585 Stridsbasunen	61	67	78	73	85	+ 24
1970 Senapskornet	9	9	9	9	8	— 1
2369 Ledstjärnan	135	127	124	124	121	— 14
3525 Tidens Tecken	—	—	8	8	8	+ 8
3715 Vinterbloss	57	75	66	69	64	+ 7
4753 Böljan	46	50	53	53	51	+ 7
Njurunda kretsloge	780			759		— 21
161 Välkomsthemmet	108	106	106	109	101	— 7
176 Folkets Vål	152	141	134	142	152	—
196 Enighet	25	25	25	25	25	—
228 Skönborg	77	111	138	152	165	+ 88
241 Dalens Stjärna	48	48	47	59	69	+ 21
369 Sundhet	—	—	26	31	34	+ 34
1134 Karlshem	45	47	43	47	47	+ 2
2961 Alnö Framtidshopp	33	33	33	33	33	—
Skön-Alnö kretsloge	448			626		+ 138
193 Fredsförbundet	18	18	18	17	17	— 1
1065 Segerns Banér	46	46	49	49	49	+ 3
2051 Segerlönen	40	39	38	38	36	— 4
2057 Sädeskornet	50	39	39	—	37	— 13
2058 Vivan	253	250	239	231	220	— 33
2854 Vår Borg	76	72	64	58	52	— 24
4898 Vinterny	55	55	56	55	57	+ 2
5246 Bredsjön	46	54	57	53	51	+ 5
5302 Ljustorp (ny loga)	—	—	—	—	27	+ 27
Timrå-Hässjö kretsloge	584			546		— 38

I trötthetens tecken

Härom dagen läste jag i ett missionärsbrev: — "Jag har varit bättre till hälsan i vinter än någon vinter tidigare, men ändå är jag så förfärligt trött till sinnet. Detta låter kanske underligt för er hemma i Sverge, och jag förstod det inte heller först, när jag kom ut och någon sa till mig, att hon var tvungen att få resa hem, för hon var så "trött inombords". Men jag tror jag förstår det nu, tror jag".

Och vi missionärer på hemmafronten i Sverge under sjätte krigsåret bör kanske inte ha alltför svårt att förstå. Vi befinner oss i själva verket i nästan samma läge — och det är samma stora krav som ställs på oss, reflekterar Ordensbandet.

Det är isoleringen, som trycker. "De andra" är en kompakt majoritet. Deras makt och härlighet tycks tillta för varje dag. Det är inte så stor skillnad på vad en missionär får vämjäs vid i Indien som vad vi

får möta dagligdags här i Sverge. Samma hedniska dyrkan av kroppen och njutningarna, samma tillbakasettande av allt, som heter perspektiv och andliga behov. Samma kortsynthet i beräkningarna, när man lägger upp ett människoliv — samma förljugna fräskförkunnelse från det, som borde vara tempel och helgedomar. Samma förakt för människovärde, samma överskattning av formler och tradition på bekostnad av levande och ursprungligt liv.

Det är kravet, som trycker. Vi får inte vara som de andra. Vi får inte ge efter som de och bara följa tidens sed. Vi måste vara protestanter och förkunnare. Vi har att lägga en sträng måttstock på oss själva — och att lägga samma stränga måttstock på allt vi möter runt omkring oss. Det mesta av det, som anses inte bara godkänt utan också fullgott, måste vi underkänna, därför att vi

står under ett krav. Vi har sett helhetssynen: vad ett människoliv kan bli av rikedom och skönhet och meningsfullhet, om det ställs in under idéernas perspektiv och inte betraktas bara som en slumpartad dagsländetillvaro. Och det livet i helhet och rikedom och skönhet måste vi ständigt hävda i ord ochandel. Det måste vara vår förkunnelse.

Det är arbetsbördan som trycker. Det är lätt att följa med strömmen. Det går så flott och elegant. Men pålen, som har fäste i botten, känner strömmen ta krafttag emot sig. Det blir fors kring allt, som står fast. Motstånd möter motstånd tillbaka. Det krävs säkert fäste i botten för att inte ryckas med. Den idé om alla människors broderskap i kärlekens hägn, som vi ville ropa ut, har inte lätt att göra sig gällande under detta krig. Vi känner att vi inte räcker till. Uppgiften är oss för övermäktig. Vi är alltför få — och alltför små. Aldrig har väl en uppgift tyckts mer ogenomförbar än just nu . . .

Men heller också aldrig en uppgift mer nödvändig! Det är just i denna tid, vi måste få någon att lyssna till vårt bud. Om det under normala tider, när i alla fall lugna och ordentliga förhållanden rådde och det goda fick sin plats i vardagslivet liksom det onda, var värdefullt att vi var många i ledet — hur mycket omistligare är då inte var och en av oss nu, när världen vändas under allmän villfarelse och ondska och våldet och orätten triumferar! När allt lättgodset släpper taget och följer strömmen — skulle då också vi släppa taget och ge upp? Hur skulle världen då se ut? Vad skulle det då ges för framtid för oss och vårt? Nej, nu, just nu är det var och en av de ansvarsmedvetna och fasta behövs. Just nu behövs alla levande krafter för att få bukt med krigströttheten som pressar även oss till orkeslöshet mer än vi vill tillstå för varann!

Det är sant, att det inte är lätt att arbeta just nu. Men vem har sagt att det ska vara lätt att arbeta? Var det någonsin "lätt" att arbeta för något gott och värdefullt? Var

det någonsin medvind för själavinnare och väckare? Ens under normala tider, då människorna inte hade något sådant som kriget och nöden att tänka på? Ska man arbeta endast när det faller sig lätt, när man är många om taget — för att släppa greppet sen, när det bara är de få, som ska hålla det uppe allt? Kan man inte arbeta med jubel, så kan man arbeta under tystnad — och kan man inte utföra sitt verk under segerförvisning så kan man utföra det med sammanbitna tänder och i oböjligt trots! Huvudsaken är att arbetet utförs, hur man sen än känner sig till mods, när man utför det. Det är stoltare att vara en av de få än en av de många — och ju tyngre börda, ju större segerdelaktighet.

Vi ska bara akta oss för att på denna punkt ta till de många stora patentrollerna. Här är inte plats för varken "den svenska linjen" eller "andlig beredskap" och "toppform" i krigets sjätte oändligt trista år. Sánt kunde gå i oss när det gällde väckning — men inte när det gäller uthållighet. Det är egentligen ganska små fordringar, som ställs på oss nu, och det går lätt att säga dem med enkla ord. Att inte tappa sugen att inte släppa efter — att inte ge tappt. Att hålla ut i envishet och — ja, det är det största ord, vi vågar ta till i detta sammanhang — i trofasthet.

Det är inte roligt att gå på logemöten alltid numera — men varför skulle du inte våga göra något, som inte är roligt mer? Det är inte modernt att vara idealist i stålets realiteter — kan du inte vara karl för dig själv och ha lust att vara ganska omodern? Det är obekvämt att påtaga sig arbetsuppgifter inom Godtemplarorden — när man sannerligen har fullt upp ändå — men är du då verkligen så bekväm? Skäms du inte över att vara det?

För några år sedan då logelokalerna var välbesatta, kunde du försvara dig med både det ena och det andra, om du blev hemma från mötet för att läsa en bok eller höra din

Logen Stridshjälten

i Njurunda höll fredagen den 23 mars ett välbesökt och lyckat högtidslogemöte med diplomutdelning i Njurunda Folkets hus.

Mötet öppnades av LT Severin Nordin, som hälsade samtliga välkomna varvid han särskilt riktade sig till besökande från logerna Stridsbasunen och Livräddningsbojen, vilka loger inbjudits till högtidsmötet. Därefter överlämnades ordet till LT från Stridsbasunen, Johan Karlsson, som i fortsättningen ledde mötet.

Sedan logen behandlat en del interna ärenden förrättades diplomutdelning, varvid inalles nio medlemmar erhöles diplom. Br N. O. Englund, som förrättade diplomutdelningen, höll först ett innehållsrikt anförande i form av en historik över nykterhetsarbetet. Dessutom utförde str Wenngren ett pianosolo. Följande erhöles diplom för ett 50-resp. 25-årigt oavbrutet medlemskap i orden, str Inga Bergman och br Karl Konradsson, 50-årsdiplom, str Edit Ödlund, Mildred Nilsson, Edit Hammarlund och Edla Benjaminsson samt brr Sven Sundling, Henning Ödlund och Edvin Källman, 25-årsdiplom.

Efter mötet framförde logens amatörer en pjäs benämnd "Äktenskapsaktiebolaget Eros", som livligt uppskattades. LS.

radio. Det finns andra och större värden än att springa på möten — ja, det var rätt. Man måste tänka på sig själv — och på sin familj! Men i dag, när det är glest besatta bänkar, nu, när mångas platser står tomma, räcker inte längre något sådant försvar. Nu är sammanhållningen kring det gemensamma helt enkelt nödvändig, om inte oersättliga värden ska spolieras. Nu, när världen snart ska byggas ny i demokrati och samarbete, finns inget oundgängligare än levande celler, från vilka livet ska växa ut. Nu får du skylla på vad som helst — nu kommer du ändå inte undan. Antingen känner du inte ditt ansvar — eller annars vet du vem du är och vad krav du står under och tar ansvaret och kommer till oss. Trött eller inte — låt oss titta på vad som närmast ligger framför just nu.

Handlingarna i målet

är en väldig lunta. Inte bara när polisen utreder brottmål utan även och naturligtvis när det gäller spriten. Fallet Furuviik, där parkledningen som bekant vill ha fulla rättigheter som begärdes i november 1944, ha vi tagit en titt på. Ett 25-tal dokument med bilagor, som kungliga finansdepartementet noggrant registrerat. Gävletidningarna, Tirfing och uttalandet från Ungdomsdagarna 1943 finns också med, påpekar Ariel.

Furuviksbolaget anser sig ha gjort länet och kommunen så stora tjänster, offrat mycket pengar, blivit skuldsatt på att dra dit hundratals tusen personer, att restaurangen inte utan sprit kan få stå tom 5 dagar av veckans 7. Om så är — varför har man då byggt en restaurang till?

Nu är det emellertid utställning i Gävle nästa år och hundratusentals törstiga människor ytterligare kommer till Furuviik. Tänker inte kommunen på vad pengar den får? Vill den att parken skall nedläggas kanske? Det ville kommunalfullmäktige inte och biföll framställningen.

Systembolaget i Gävle kom efter diverse krumelurer till ett bifall också. Men landsfiskalen, som tänkte på ordningen, ville inte. Inte heller nykterhetsnämnden. Allt vad nykterhet finns har opinierat emot. Men landshövding Sandler, som vi trodde om bättre, sade ja. Det enskilda intresset vägde mer för honom nu än alla dessa kollektiv som opponerat.

Furuviksfallet har på sitt sätt blivit en riksfråga. Med spänning avvakta vi finansministerns och kungl. maj:ts beslut.

Högborg i spillror

Svenskt tryck i alkoholfrågan
förnyar norskt arkiv.

Den norska nykterhetsrörelsen har träffats av ännu ett hårt slag. I huset Möllergatan 16 hade Landsrådet för edruelighetsundervisning och vissa andra av den norska nykterhetsrörelsens centralorganisationer sina lokaler. Det är inte så länge. Fastigheten är nerbränd. Orsaken till branden är inte klarlagd.

I och med denna brand är Landsrådets bibliotek och arkiv ödelagda.

DRAMA

på norskt tåg

Bergenbanan 1944. I en tågkupé på linjen Oslo—Bergen sitter fyra personer. En norsk moder med sin dotter, en söt flicka i de senaste ton-åren, en ung norrman och en tysk soldat. Tåget kör in i en tunnel, det blir becksvalt i kupén och om få sekunder höres det omisskännliga ljudet av en kyss omedelbart följt av det mindre omisskännliga ljudet av en kraftig örfil. Tåget kör ut ur tunneln och passagerarna sitter tysta och betraktar varandra misstänksamt.

Den unga flickan tänkte:

— Det är i alla fall en stilig och väl bibehållen mamma man har, som ännu bortåt femtio behåller sin tjuskraft.

Modern tänkte:

— Det är i alla fall en präktig flicka jag har. Hon vet vad hon vill och låter sannerligen inte vem som helst göra närmanden.

Den tyske soldaten tänkte:

— Har man inte rätt att bli rasan- de, när man får en örfil för något som en annan gjort.

Och den unge mannen tänkte:

— Det går väl i alla fall bra långt när man skall vara tvungen att kys- sa sig själv på handen för att få ge en tysk på käften.

*

Demaskering.

De allierade har besegrat Tysk- land och beger sig upp till Berchtes- gaden för att fåtag på ledarna.

Efter mycket besvär kommer man in i ett rum av stål och där sitter Goebbels. När de allierade träder in

De var resultatet av fyrtyotre års mödosamt samlingsarbete. Från Norge frågar man nu, om svensk nykterhetsrörelse vill inrikta sig på att hjälpa Landsrådet med att ersätta så mycket som möjligt av det som förstörts. Tiden att sända över böcker, tidningar och annat tryck, som hör hemma i en nykterhets- rörelsens arkiv och bibliotek, är ju ännu inte inne och kommer väl inte förrän efter krigets slut. Men själva insamlingsarbetet kan starta i dag, så att ett omfattande material kan ställas till Norges förfogande vid första lägliga tidpunkt.

Detta svenska insamlingsarbete

IMATVÄTT är överlägsen vanlig kemisk tvätt på samma sätt som tvättvätt är överlägsen tvätt med bara vatten.

Imatvätt fås endast hos

Flyrens **IMA** tvätten
Kyrkogatan 30
Telefon 1770

skjuter sig Goebbels. Efter mycket besvär kommer de allierade in i ett nytt rum. Där sitter Himmler och när de allierade träder in så skjuter Himmler sig.

Efter mycket besvär kommer de allierade in i ett tredje rum och där sitter Hitler. Han reser sig upp, går emot de inträngande, rycker bort hitlermasken från ansiktet och tar fram ett kort från Secret Service som han visar dem och säger:

— Jag har hela tiden varit engelsk agent med uppdrag att förgöra Tysk- land. Jag har slutfört uppdraget.

En barnbok om ockupation i Norge

En norsk flykting, Anita Stav, be- rättar i en bok med titeln "De skall ut ur landet" om hur livet format sig för en ung norsk skolpojke i Oslo under kriget och ockupationen. Om man bortser från att pojken hör hemma i relativt välbärgade kret- sar, där man sannolikt haft det något lättare än osloborna i genomsnitt att uthärda svårigheterna med livsme- delsbristen, torde pojkens liv, er- farenheter och reaktioner ha tett sig på samma sätt som de flesta andra oslobarns under samma tid. Mången har förvisso fått vara med om långt hårdare provningar. Därmed är ock- så sagt, att boken är fri från över-

bör lämpligen centraliseras. Därför har Centralförbundet för nykter- hetsundervis tagit initiativet till en insamling av svenskt tryck i alko- holfrågan och om nykterhetsarbe- tet. Särskilt inom nykterhetsrörelsen torde arkiv och bibliotek rymma åt- skilliga dubletter av äldre och yngre skrifter, tidskrifter och tidningar i dessa ämnen.

CFN hoppas på intresserat bistånd från olika håll i Sverige då det gäl- ler att på nytt förse den norska nykterhetsrörelsen med det stöd i arbetet, som ett välförsett bibliotek alltid ger!

S. R.

drifter. Då det är fråga om en bok, avsedd för ungdom i skolåldern, har författarinnan även ansett sig böra undvika ockupationens mera brutala sidor.

Trots denna försiktighet har An- na Stina Pripp i den nazistiska tid- ningen Folkets Dagblad kastat sig över boken och förlaget med indig- nerat tal om "hatet" som "skall för- gifta även barnens sinne". Det är för övrigt märkligt, att tidningen recenserat boken, innan förlaget ännu hunnit få exemplar av den- samma.

"Jag är ingen författarinna", säger den som skrivit boken, "men jag trodde det skulle vara värdefullt, om de svenska skolbarnen finge veta något om hur de norska skolbarnen hittills haft det under kriget. Därför satte jag mig att skriva."

Trots att syftet alltså icke varit att berätta om något enastående, särskilt utvalt äventyrsfall, är boken ändock fylld av äventyrliga upplevelser. Ty det dagliga livet i Oslo under ockupationen har varit och är sådant. Problemen i de vux- nas värld går igen hos de små. Det är de ständiga gestapobesöken och arresteringarna, hirdmännen och deras självsvaldiga barn, lärarede- portationerna, skolstrejk och hem- liga skollektioner, livsmedelsköer, rekvirerade bostäder, vapengömmor och det hemliga underrättelseväsen- det och först som sist hatet mot tys- karna, som genomsyrar alla och en- var liksom glädjen över varje streck man kunnat spela dem.

Författarinnan berättar på ett sympatiskt sätt, enkelt och naturligt, rappt och medryckande. Förvisso skall boken med begärlighet läsas av den svenska skolungdomen. Den in- går i serien "Eklunds ungdoms- böcker".

GODTEMPLARE — besök

Kanditori

METROPOL

Köpmangatan 9, Sundsvall

GOTT KAFFE — GOTT BRÖD